EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.6.2025.
COM(2025) 322 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

2024. gada ziņojums par Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*)

SATURS

Saīsinājumi **2**

Kopsavilkums **3**

Ievads **6**

1.1. *STEP*: Eiropas tehnoloģiskās līderības stiprināšana **6**

1.2. Koordinēta pieeja: *STEP* īstenošanas četri galvenie rīki **6**

1.3. Finansējuma apjoms un stratēģiskā ievirze **7**

1. PIRMAIS RĪKS. Jauna organizācija *STEP* īstenošanai **8**

1.1. *STEP* darba grupa **8**

1.2. *STEP* tīkli **8**

1.2.1. *STEP* tīkls Eiropas Komisijā 8

1.2.2. *STEP* valstu kontaktpunktu tīkls 9

1.3. Izpratnes veicināšana par *STEP*: tieša saikne ar pētniecības un rūpniecības nozares ieinteresētajām personām **9**

2. OTRAIS RĪKS. ES finansējuma saskaņošana stratēģiskajām tehnoloģijām **10**

2.1. *STEP* darbības jomas un mērķu precizēšana **10**

2.2. Programmas tiešā pārvaldībā **11**

2.2.1. Tīro tehnoloģiju inovācijas veicināšana 15

2.2.2. Digitālo un dziļo tehnoloģiju inovāciju paātrināšana 17

2.2.3. Biotehnoloģiju stiprināšana 18

2.3. Kohēzijas politikas fondi **20**

2.3.1. Analīze par *STEP* izmantošanu kohēzijas politikā 22

2.3.2. Uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus saskaņā ar kohēzijas politikas programmām 31

2.3.3. Atlasītie projekti 31

2.4. Atveseļošanas un noturības mehānisms un *InvestEU* **32**

3. TREŠAIS RĪKS. Izcilu projektu pamanāmības uzlabošana – *STEP* zīmogs **32**

3.1. Atbilstības kritēriji **32**

3.2. *STEP* zīmoga piešķiršana **33**

3.3. *STEP* zīmoga saņemšanas priekšrocības **34**

3.4. Pašreizējā situācija **34**

4. CETURTAIS RĪKS. Piekļuves finansējumam atvieglošana, izmantojot *STEP* portālu **39**

4.1. *STEP* portāls: vienas pieturas aģentūra projektu iesniedzējiem, publiskajām iestādēm un investoriem **39**

4.2. *STEP* kā izmēģinājuma vienotais piekļuves punkts ES finansējumam **40**

5. Devums ilgtermiņa konkurētspējas mērķu sasniegšanā **42**

6. Nobeigums **43**

Saīsinājumi

Saīsinājums	Definīcija
MI	Mākslīgais intelekts
CAPEX	Kapitālizdevumi
EAF	Eiropas Aizsardzības fonds
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESF+	Eiropas Sociālais fonds Plus
"ES – veselībai"	Savienības rīcības programma veselības jomā
EIB	Eiropas Investīciju banka
TPF	Taisnīgas pārkārtošanās fonds
DFS	Daudzgadu finanšu shēma
VKP	Valsts kontaktpunkts
NUTS	Kopēja statistiski teritoriālo vienību klasifikācija
ĪKN	Īpašumtiesību kontroles novērtējums
OPEX	Pamatdarbības izdevumi
R&D	Pētniecība un izstrāde
R&I	Pētniecība un inovācija
ANM	Atveseļošanas un noturības mehānisms
ANP	Atveseļošanas un noturības plāns
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
STEP	Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma
TGL	Tehnoloģiju gatavības līmenis

Kopsavilkums

Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) ir sniegusi **konkrētus rezultātus mazāk nekā gada laikā** kopš *STEP* regulas stāšanās spēkā 2024. gada martā, kas notika daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gadam vidusposma pārskatīšanas ietvaros.

STEP mērķi ir pilnībā saskaņoti ar jaunā Komisijas pilnvaru termiņa prioritātēm. Tās mērķis ir nodrošināt Savienības suverenitāti un drošību, samazināt stratēģiskās atkarības un stiprināt konkurētspēju, atbalstot **kritiski svarīgu tehnoloģiju izstrādi un ražošanu**, jo īpaši digitālo un dziļo tehnoloģiju, tīru un resursefektīvu tehnoloģiju un biotehnoloģiju jomā, stiprinot to **attiecīgās vērtības ķēdes** un ieguldot **prasmēs, kas vajadzīgas kvalitatīvām darbvietām** zaļās un digitālās pārkārtošanās nolūkā.

STEP nav atsevišķs fonds. *STEP* darbojas, **integrējot un koordinējot esošos ES finanšu instrumentus**, apvienojot Komisijas tieši pārvaldīto finansējumu un dalībvalstu pārvaldīto finansējumu un nodrošinot, ka publiskās investīcijas tiek lietderīgāk novirzītas kritiski svarīgām rūpniecības un tehnoloģiju prioritātēm.

Šī ES iniciatīva parādīja, kā **ES finansējums var reaģēt uz politiskajām prioritātēm un veicināt ES konkurētspēju un noturību**. *STEP* pārveides potenciālu apliecināja tās unikālā pieeja, lietotājorientētas darbības un koordinācija ar 11 esošajām ES finansēšanas programmām, ņemot vērā, ka tai nebija īpaša budžeta, kā vien 1,5 miljardi EUR, kas saistībā ar *STEP* tika papildus piešķirti Eiropas Aizsardzības fondam.

Galvenie atskaites punkti šajā pirmajā darbības gadā[1] ir šādi:

- **līdz 2024. gada beigām** tika saskaņots **finansējums vairāk nekā 10 miljardu EUR apmērā 11 ES programmās**, kas sniedz ieguldījumu *STEP*;
- **pirmie ES *STEP* uzaicinājumi** tika slēgti **2024. gada martā**, un tiem drīz sekoja **valstu *STEP* uzaicinājumi saskaņā ar kohēzijas politiku**, kas sākās **no aprīļa**;
- **2024. gada aprīlī** darbību sāka ***STEP* portāls**, nodrošinot vienotu kontaktpunktu pieteikumu iesniedzējiem, un tas tika atjaunināts ar jauniem rīkiem, arī **projektu infopaneli** un **finansējuma karti**;
- **2024. gada maijā** atbilstoši *STEP* regulā noteiktajam tika publicēti ***STEP* norādījumi** kā Komisijas paziņojums[2], un tajos tika sniegti praktiski norādījumi dalībvalstīm un projektu virzītājiem, lai nodrošinātu konsekventu un rezultatīvu īstenošanu visās finansēšanas programmās;
- **2024. gada septembrī** tika sākts **Komisijas apsekojums par piekļuvi ES finansējumam** ar mērķi apkopot ieinteresēto personu viedokļus par to, kā uzlabot piekļuvi finansējumam;
- *STEP* spēra pirmos soļus uz vietas, kad **2024. gada oktobrī** sākās **tehniskās misijas uz dalībvalstīm**;

[1] https://ec.europa.eu/newsroom/budget/items/872570/.

[2] Komisijas paziņojums C/2024/3209. Norādījumi par dažiem noteikumiem Regulā (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*), 2024. gads, pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

- 2024. gada rudenī pirmajiem projektiem tika piešķirts ***STEP* zīmogs** un **2024. gada decembrī** tie tika publiski izziņoti *STEP* portālā, tādējādi veicinot pamanāmību un partneru piemeklēšanas potenciālu;

2024. gadā **vairāk nekā 10 miljardi EUR no ES līdzekļiem tika saskaņoti ar *STEP***, apvienojot **4,6 miljardus EUR**, ko ES Komisija novirzīja piecās tiešās pārvaldības programmās, un **5,9 miljardus EUR**, ko dalībvalstis un reģioni pārplānoja kohēzijas politikas fondu ietvaros.

Tiešās pārvaldības finansējuma sadalījums visās dalībvalstīs (4,6 miljardi EUR) – *sk. 2.2. iedaļu.*

- **Tīras un resursefektīvas tehnoloģijas: 4 miljardi EUR** ir iezīmēti[3] dekarbonizācijai, rūpniecības elektrifikācijai un tīro tehnoloģiju ražošanai.
- **Digitālās un dziļās tehnoloģijas: 461 miljons EUR** ir iezīmēts mākslīgajam intelektam, kvantu datošanai, mikroelektronikai un kiberdrošībai.
- **Biotehnoloģijas: 154 miljoni EUR** ir iezīmēti inovācijai medicīnā, vakcīnu izstrādei un zāļu ražošanai.

Kohēzijas politikas finansējuma sadalījums (5,9 miljardi EUR) – *sk. 2.3. iedaļu.*

- **5,9 miljardi EUR** saskaņā ar apstiprinātajiem kohēzijas politikas fondu programmu grozījumiem līdz 2024. gada beigām nolūkā reģionālās attīstības fondus saskaņot ar *STEP* mērķiem.
- ***STEP* uzaicinājumi** Vācijā un Dānijā tika **izsludināti** jau 2024. gadā.
- **Sākotnējā projektu atlase atspoguļo *STEP* tvērumu** – no zaļā ūdeņraža un kvantu sistēmām līdz MVU finansējumam un tīru akumulatoru ražošanai.

Komisija piešķīra *STEP* (suverenitātes) zīmogus[4] kvalitatīviem projektiem – *sk. 3. iedaļu.*

- **162 projekti ar augstu potenciālu 23 ES dalībvalstīs** ar mērķi uzlabot to pamanāmību un piesaistīt jaunu finansējumu.
- ***STEP* zīmogi tiek popularizēti, izmantojot *STEP* portālu**, kas savieno projektus ar investoriem un dalībvalstu finansējuma iespējām.
- ***STEP* zīmoga projekti**, kuriem piešķirts atbalsts no tādām ES programmām kā "Apvārsnis Eiropa" un Inovāciju fonds, **aptver visas *STEP* nozares** tīro, digitālo un biotehnoloģiju tehnoloģiju jomā.

Finansējuma pieejamības stiprināšana *STEP* (suverenitātes) portālā[5] – *sk. 4. iedaļu.*

- Komisija izveidoja jauno *STEP* portālu, lai **visās *STEP* programmās iekļautu informāciju par ES finansējuma iespējām**.
- To izveidoja **2024. gada aprīlī**.

---

[3] Iezīmētais finansējums ir plānotais budžeta piešķīrums konkrētai programmai, uzaicinājumam vai tematam.

[4] *STEP* zīmogi *STEP* regulā tiek dēvēti par suverenitātes zīmogiem.

[5] *STEP* portāls *STEP* regulā tiek dēvēts par suverenitātes portālu.

- Tajā ir *STEP* zīmoga projekti, valstu finansējuma kartes un **interaktīva iedaļa** "Saņemt finansējumu", kas atvieglo *STEP* ietvaros pieejamo finansējuma iespēju pārlūkošanu.

Ievads

Šajā **pirmajā gada ziņojumā par Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*)** ir sniegts **konsolidēts pārskats par tās īstenošanu 2024. gadā**[6] saskaņā ar *STEP* Regulas (ES) 2024/795 7. pantu. Tajā ir sniegta kvalitatīva un kvantitatīva informācija par progresu, kas panākts *STEP* mērķu sasniegšanā katrā no 3. pantā uzskaitītajām programmām, tajā skaitā, ja pieejams, atbalsts, kas sniegts katrai dalībvalstij un pārrobežu projektiem, tādējādi sniedzot konsolidētu priekšstatu par *STEP* agrīnajiem rezultātiem un ieguldījumu Eiropas konkurētspējā.

Ziņojumā ir iekļauti arī šādi elementi:

- kopējo izdevumu sadalījums pa programmām;
- darbības rezultātu pārskats, pamatojoties uz attiecīgajiem programmu rādītājiem;
- projektu, kuriem piešķirts *STEP* zīmogs (suverenitātes zīmogs), ģeogrāfiskā un tehnoloģiskā sadalījuma analīze, kā arī
- pārskats par *STEP* ieguldījumu Savienības stratēģiskajos mērķos attiecībā uz ilgtermiņa konkurētspējas nodrošināšanu;

Komisija 2025. gada otrajā pusē publicēs atsevišķu *STEP* starpposma izvērtējuma ziņojumu saskaņā ar *STEP* regulas 8. pantu.

1.1. *STEP*: Eiropas tehnoloģiskās līderības stiprināšana

STEP tika sākta, lai stiprinātu ES rūpniecības konkurētspēju, samazinātu stratēģisko atkarību un atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju izstrādi un ražošanu. Tā vietā, lai izveidotu atsevišķu fondu, ***STEP* darbojas saskaņā ar jaunu pieeju, koordinējot 11 esošas ES programmas** un tādējādi ļaujot ātrāk un mērķtiecīgāk izmantot finanšu resursus digitālajām un dziļajām tehnoloģijām, tīrām un resursefektīvām tehnoloģijām, biotehnoloģijām un prasmēm, kas vajadzīgas zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai.

Ar *STEP* tiek ieviests **integrētāks un elastīgāks investīciju satvars**, apvienojot ciešāku koordināciju ar dalībvalstīm, uzlabotus stimulus dalībvalstīm novirzīt ES finansējumu un vienkāršotu un lietotājorientētu piekļuvi finansējuma iespējām, izmantojot *STEP* portālu un *STEP* zīmogu – kvalitātes zīmi, kas palielina augsta potenciāla projektu pamanāmību un finansēšanas potenciālu.

1.2. Koordinēta pieeja: *STEP* īstenošanas četri galvenie rīki

STEP regulas īstenošanas pamatā ir četri operatīvie rīki, un gada ziņojums ir strukturēts atbilstoši tiem:

1. Jauna organizācija: **valstu kontaktpunktu (VKP) tīkls** un **īpaša grupa Komisijā**, kas veicina *STEP* konsekventu īstenošanu 11 ES programmās, atbalstot dalībvalstis.
2. ES finansējuma novirzīšana: **esošo ES līdzekļu** novirzīšana *STEP* nozarēm un mērķiem.
3. *STEP* zīmogs: jauna kvalitātes zīme, ko Komisija piešķir **kvalitatīviem projektiem**, kuri pārsniedz izvērtēšanas robežvērtības, tādējādi palielinot to izredzes saņemt finansējumu no *STEP* programmām.

[6] Tiek uzskatīts, ka sniegto datu robežDatums ir 2024. gada 31. decembris. Tāpēc 2024. gadā izsludinātie uzaicinājumi, kas noslēgti 2025. gadā, šajā gada ziņojumā netiek ņemti vērā kopējās summās.

4. *STEP* portāls: Komisijas izveidota tiešsaistes platforma, kas nodrošina **skaidrāku un pieejamāku piekļuves punktu** projektu virzītājiem, investoriem un publiskajām iestādēm.

1. ATTĒLS. Pārskats par četriem operatīvajiem rīkiem

ES finansējuma pārplānošana
ar īpašiem uzaicinājumiem *STEP* nozarēm

***STEP* zīmogs**
Zīme, ko piešķir kvalitatīviem *STEP* projektiem, lai palīdzētu tiem piekļūt finansējumam

***STEP* portāls**
apkopo visas *STEP* nozarēm pieejamās finansēšanas iespējas, ko finansē no ES budžeta

Vienas pieturas aģentūra
Vieta, kur var iesniegt jautājumus *STEP* darba grupai un saņemt atbalstu no valsts kontaktpunkta.

Avots: Eiropas Komisija

1.3. Finansējuma apjoms un stratēģiskā ievirze

STEP inovatīvā pieeja **novirza 11 esošo ES programmu finansējumu** (sk. 2. attēlu):

- piecas finansēšanas programmas, ko pārvalda Komisija iekšējā tirgus vajadzībām ("Apvārsnis Eiropa", Inovāciju fonds, Eiropas Aizsardzības fonds, "Digitālā Eiropa" un "ES – veselībai");
- pieci fondi, ko atbalsta no valstīm piešķirtā finansējuma, ko finansē ES (piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Kohēzijas fonds, Taisnīgas pārkārtošanās fonds (TPF), Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+) un Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM));
- viens instruments (*InvestEU*), ko īsteno kopā ar Komisijas partneriem (piemēram, Eiropas Investīciju banku (EIB)).

2. ATTĒLS. Pārskats par 11 *STEP* programmām

(1) Uz sniegumu balstīta programma, ko pārvalda Eiropas Komisija un īsteno dalībvalstis
(2) Īsteno ar EIB grupas un citu īstenošanas partneru starpniecību – zīmogu nepiešķir

Avots: Eiropas Komisija

1. PIRMAIS RĪKS. Jauna organizācija *STEP* īstenošanai

1.1. *STEP* darba grupa

Pēc Komisijas 2023. gada jūnija priekšlikuma[7] izveidot *STEP* tika izveidota īpaša *STEP* darba grupa, kuras rīcībā bija resursi, kas pārdalīti no *STEP* kompetencē esošajās programmās iesaistītajiem Komisijas dienestiem.

STEP darba grupas galvenie mērķi ir šādi:

- veicināt un koordinēt *STEP* īstenošanu, kā arī
- sniegt ieguldījumu nākamās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) sagatavošanā attiecībā uz konkurētspēju.

STEP īstenošana programmās, kas darbojas saskaņā ar atšķirīgiem noteikumiem, termiņiem un juridisko pamatu, un visās dalībvalstīs bija īpaša darbības problēma, kuras risināšanai bija **vajadzīgi lieli koordinācijas un izskaidrošanas centieni**.

[7] COM(2023) 335 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:52023PC0335

1.2. *STEP* tīkli

1.2.1. *STEP* tīkls Eiropas Komisijā

Ņemot vērā *STEP* transversālo raksturu, *STEP* darba grupa izveidoja **Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu (ĢD) iekšējo tīklu**, kurā ietilpst 14 dienesti[8], kas ir iesaistīti ar *STEP* saistīto ES finansēšanas programmu īstenošanā vai ir par to atbildīgi. Šā tīkla dalībnieki 2024. gadā tikās septiņas reizes, un tie visu gadu organizēja regulāru saziņu.

1.2.2. *STEP* valstu kontaktpunktu tīkls

Saskaņā ar *STEP* regulas 6. pantu **visas dalībvalstis**, izņemot Čehiju[9] un Īriju, **2024. gadā iecēla savu attiecīgo *STEP* valsts kontaktpunktu (VKP)**. Šo valsts iecelto publisko iestāžu grupu, kas veido *STEP* VKP tīklu, vada BUDG ĢD ieņēmumu un daudzgadu finanšu shēmas direktors. 2024. gadā VKP tīkls tikās četras reizes tiešsaistē un klātienē. Dalībnieki dalījās pieredzē, savukārt Komisija skaidroja *STEP* mērķus un regulāri dalījās ar dalībvalstu pārstāvjiem ar informāciju par projektiem piešķirtajiem *STEP* zīmogiem.

Komisija izstrādāja atsauces dokumentus, lai atvieglotu *STEP* īstenošanu dalībvalstīs, piemēram:

- norādījumus par *STEP* regulas īstenošanu;
- brošūru *STEP* valstu kontaktpunktiem un vadošajām iestādēm;
- paziņojumu par atveseļošanas un noturības plānu grozīšanu, lai piešķirtu resursus *STEP* mērķiem;
- reģionālā valsts atbalsta pamatnostādnes;
- reģionālā atbalsta kartes;
- pārskatu par Komisijas pieņemtajiem kohēzijas politikas programmu grozījumiem.

Turklāt 2024. gadā ***STEP* darba grupa veica misijas Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un Rumānijā**, kur tā tikās ar valsts iestādēm, nozaru apvienībām, MVU un jaunuzņēmumiem, kā arī finanšu starpniekiem, lai palielinātu informētību par *STEP* un popularizētu *STEP* stimulus un ieguvumus vadošajām iestādēm un citām potenciālajām ieinteresētajām personām minētajās valstīs.

STEP regula izveido ***STEP* VKP tīklu ES dalībvalstīs**. *STEP* darba grupa sadarbojās arī ar trešām valstīm, kas asociētas programmās, kuras ir *STEP* pamatā (piemēram, "Apvārsnis Eiropa"), tajā skaitā ar Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstīm.

1.3. Izpratnes veicināšana par *STEP*: tieša saikne ar pētniecības un rūpniecības nozares ieinteresētajām personām

Lai apzinātu potenciālo ES finansējuma saņēmēju vajadzības, ***STEP* darba grupa** 2024. gadā rīkoja **plašu apspriešanos** ar pētniecības un rūpniecības nozares ieinteresētajām personām.

[8] Šā tīkla dalībnieki ir BUDG ĢD, CLIMA ĢD, CNECT ĢD, COMP ĢD, DEFIS ĢD, ECFIN ĢD, EMPL ĢD, GROW ĢD, HERA, REGIO ĢD, RTD ĢD, SANTE ĢD, SG RECOVER un SG.

[9] Čehija 2025. gada 6. februārī iecēla *STEP* valsts kontaktpunktu.

Paļaujoties uz esošajiem tīkliem un kanāliem, ko jo īpaši pārvalda GROW ĢD[10] (piemēram, Industriālais forums, Eiropas Biznesa atbalsta tīkls, Eiropas Klasteru kopdarbības platforma) un ES Pārredzamības reģistrā iekļautajām nozaru pārstāvības organizācijām, *STEP* darba grupa tikās galvenokārt ar rūpniecības nozares ieinteresētajām personām, kā arī ar publiskām iestādēm, piemēram, ES reģionālajiem birojiem, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta zināšanu un inovāciju kopienām, reģionu tīklu, investoriem un citiem dalībniekiem. Aptuveni puse ieinteresēto personu, ar kurām 2024. gadā tikās darba grupa, darbojas vairāk nekā vienā *STEP* nozarē, bet īpaši plaši pārstāvēta ir tīro tehnoloģiju nozare.

STEP darba grupa sadarbojās ar **ES mēroga struktūrām un pasākumiem** (piemēram, *EuroChambres*, kas pārstāv visas ES tirdzniecības kameras, Hannoveres mesi[11], tikās ar MVU sūtņiem no dalībvalstīm un MVU asambleju, ko organizēja Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts Ungārija), kā arī ar konkrētām dalībvalstīm. Šie ir svarīgāki aspekti atsauksmēs, kas saņemtas par piekļuvi ES finansējumam:

- **regulatīvie** un strukturālie jautājumi (augstas enerģijas un darbaspēka izmaksas, vienlīdzīgi konkurences apstākļi valsts atbalstam, saikne starp ES un valsts finansējumu / investīciju atbalstu);
- problēmas saistībā ar **piekļuvi** ES finansējumam;
- finansējuma trūkums **inovācijas ciklā** (atbalsta trūkums augstākiem TGL, nenotiek koncentrēšanās uz atbalstīto pētījumu tirgspēju);
- nepieciešamība pēc **ilgāka termiņa pieejas** (DFS laikposms ir pārāk īss nozares ilgtermiņa stabilitātei);
- **ES** pievilcība rūpniecībai **salīdzinājumā ar citām valstīm**.

2. OTRAIS RĪKS. ES finansējuma saskaņošana stratēģiskajām tehnoloģijām

2.1. *STEP* darbības jomas un mērķu precizēšana

Saskaņā ar *STEP* regulas 2. panta 7. punktu likumdevēji pilnvaroja Komisiju izdot norādījumus par dažiem *STEP* noteikumiem. Reaģējot uz to, Komisija 13. maijā pieņēma paziņojumu par **norādījumiem**[12], kurā sniedza praktiskus norādījumus, lai nodrošinātu konsekventu un rezultatīvu īstenošanu visās finansēšanas programmās.

Norādījumiem ir trīs mērķi:

- ***STEP* mērķu precizēšana:** norādījumos ir izklāstīti *STEP* regulas (2. pants) pamatā esošie mērķi, precizējot galvenos jēdzienus, piemēram, vērtības ķēdes un saistītos pakalpojumus;

[10] Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts.

[11] Hannoveres mese ir viena no pasaulē lielākajām rūpniecības tirdzniecības izstādēm, kas ik gadu tiek rīkota Vācijā un atspoguļo inovācijas automatizācijā, enerģētikā, digitalizācijā un progresīvās ražošanas tehnoloģijās.

[12] Komisijas paziņojums C/2024/3209. Norādījumi par dažiem noteikumiem Regulā (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*), 2024., pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

- **atbalstīto nozaru norādīšana:** norādījumos ir sīkāk aprakstītas trīs nozares, kuras *STEP* ir noteiktas par prioritārām, – digitālās/dziļās tehnoloģijas, tīras un resursefektīvas tehnoloģijas, biotehnoloģijas un attiecīgās prasmes; papildus tam ir sniegts indikatīvs un neizsmeļošs to tehnoloģiju saraksts, kuras varētu atbalstīt;
- **kritiski svarīgu tehnoloģiju kvalificēšanas nosacījumu paplašināšana:** norādījumos ir izskaidroti nosacījumi, kuriem tehnoloģijām jāatbilst, lai tās varētu uzskatīt par kritiski svarīgām; uzsvars ir uz Savienības un iekšējā tirgus dimensiju.

Norādījumos aplūkots **pirmais *STEP* nosacījums** par **inovativitāti**. Tajos paskaidrots, ka, sniedzot *STEP* atbalstu, galvenā uzmanība būtu jāpievērš uz revolucionārām inovācijām un ka kritiski svarīgām tehnoloģijām būtu jāpierāda, ka tām ir vismaz divi no šādiem trim elementiem: tās ir inovatīvas, jaunas un/vai progresīvas. Turklāt kritiski svarīgai tehnoloģijai būtu jāpierāda ievērojams ekonomiskais potenciāls ar maksimāli lielu plašāku ietekmi citās dalībvalstīs, kas var palielināt ekonomisko potenciālu iekšējā tirgū. *STEP* neattiecas arī uz fundamentālajiem pētījumiem un ieviešanu, jo tā koncentrējas uz izstrādi un ražošanu.

Norādījumos ir aplūkots arī **otrais *STEP* nosacījums** par **Savienības stratēģisko atkarību samazināšanu vai novēršanu**. Tajos paskaidrots, ka šādas atkarības var būt atzītas ES stratēģiskajos dokumentos vai identificētas gadījumos, kad paļaušanās uz trešo valstu piegādātājiem ir būtiska. Norādījumos ir arī izklāstīti pieci novērtēšanas faktori, kas palīdz finansēšanas iestādēm noteikt tehnoloģijas ieguldījumu stratēģisko atkarību samazināšanā vai novēršanā.

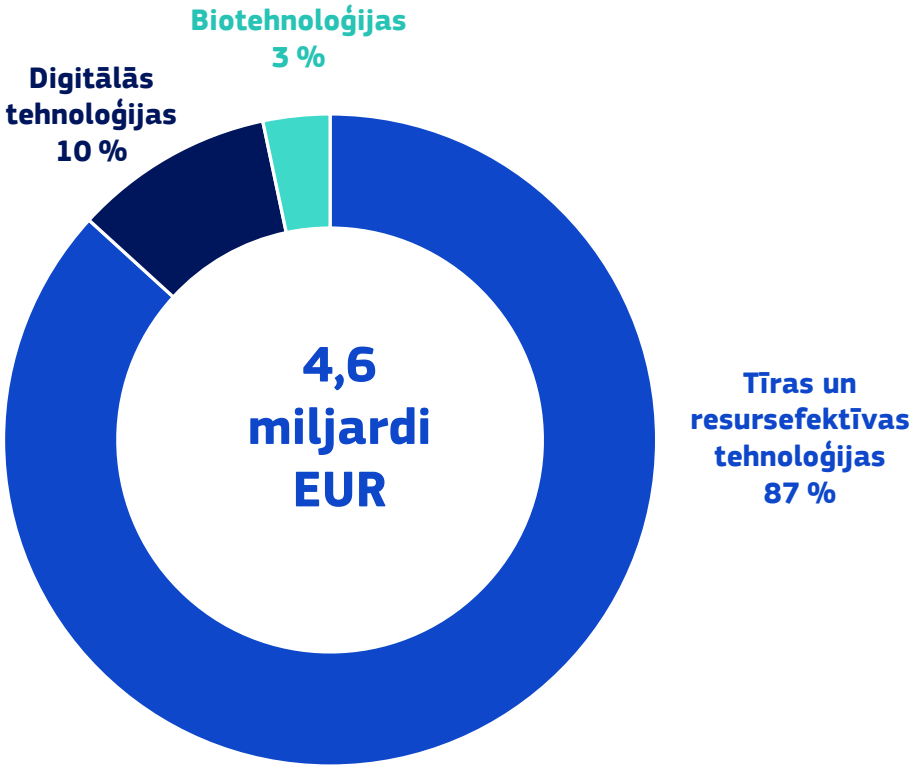
Norādījumiem ir bijusi svarīga nozīme, atbalstot **Komisijas dienestus, *STEP* VKP un vadošās iestādes**, nodrošinot **konsekventu īstenošanu** visās 11 *STEP* programmās, no kurām dažas tieši pārvalda Komisija, bet citas ir Komisijas un dalībvalstu dalītā pārvaldībā. Šī konsekvence garantēja, ka prioritāte tiek piešķirta kvalitatīviem projektiem un ka kritiski svarīgās tehnoloģijas saņem nepieciešamo atbalstu.

STEP ir iestrādāta esošajās ES programmās, un katra no tām tiek īstenota saskaņā ar savu juridisko pamatu un plašākiem mērķiem. No tām tikai Eiropas Aizsardzības fonds saņēma īpašu ar *STEP* saistītu budžeta palielinājumu.

2.2. Programmas tiešā pārvaldībā

Komisija piešķir ES līdzekļus, izmantojot tās tieši pārvaldītās *STEP* programmas, lai **atbalstītu *STEP* mērķus visā Savienībā un iekšējā tirgū**, neatkarīgi no tā, ka *STEP* ir pieņemta DFS perioda vidū un katrai programmai ir vairāki citi politikas mērķi papildus *STEP* mērķiem.

3. ATTĒLS. *STEP* 2024. gadā iezīmēto resursu sadalījums pa nozarēm (%)

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

2024. gadā tika slēgti[13] uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus visās piecās ar *STEP* saistītajās programmās tiešajā pārvaldībā trijās *STEP* nozarēs: Inovāciju fonds[14], "Apvārsnis Eiropa", programma "Digitālā Eiropa", programma "ES – veselībai" un Eiropas Aizsardzības fonds (EAF) – EAF tika piešķirts īpašs 1,5 miljardu EUR budžeta palielinājums *STEP* darbībām.

Kopumā **sākotnējais iezīmētais budžets** 2024. gadā[15] bija **4,6 miljardi EUR** ar *STEP* saistītu tehnoloģiju atbalstam, un lielākā daļa šo līdzekļu tika piešķirta tīrām un resursefektīvām tehnoloģijām Inovāciju fonda ietvaros. 2024. gadā viens uzaicinājums iesniegt priekšlikumus bija īpaši vērsts uz prasmju un kompetenču attīstību ar *STEP* saistītajās nozarēs, proti, "*Specializētās izglītības programmas galvenajās spēju jomās*" programmas "Digitālā Eiropa" ietvaros. Turklāt divu EAF tematu mērķis bija izstrādāt aizsardzības ražojumus, kas palīdz novērst darbaspēka un prasmju trūkumu, kas ir kritiski svarīgi mērķa tehnoloģijām.

Turklāt pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" Eiropas Inovācijas padome (EIP) 2024. gada novembrī izsludināja pirmo īpašo *STEP* izvēršanas uzaicinājumu ar budžetu 300 miljonu EUR apmērā 2025. gadā

[13] *STEP* 2024. gada ziņojums aptver tikai tos ar *STEP* saistītos uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, kuru iesniegšanas termiņš bija līdz 2024. gada 31. decembrim.

[14] Inovāciju fondu finansē no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) ieņēmumiem.

[15] Tāpēc uzaicinājumi, kas izsludināti 2024. gadā un slēgti 2025. gadā, šajā gada ziņojumā nav ņemti vērā.

(atbalsts līdz 30 miljoniem EUR vienam projektam) ar plānotu palielinājumu līdz 900 miljoniem EUR laikposmā no 2025. gada līdz 2027. gadam (ieskaitot 2025. gada budžetu), kā arī piecus uzaicinājumus ar *STEP* saistītu problēmu risināšanai, kuru kopējais budžets ir 250 miljoni EUR. *STEP* zīmogus piešķirs gan *STEP* izvēršanas uzaicinājuma ietvaros, gan saskaņā ar uzaicinājumiem ar *STEP* saistītu problēmu risināšanai, piešķirot tos projektiem, kas atbilst izvērtēšanas robežvērtībām. Tomēr šīs summas netiek ņemtas vērā attiecībā uz kopējām 2024. gada finansējuma summām, kas norādītas šajā gada ziņojumā, jo uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus minētajā gadā nebija slēgti.

1. TABULA. Ar *STEP* saistīto 2024. gada uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus kopsavilkums trijās *STEP* nozarēs ar *STEP* saistītajās programmās tiešajā pārvaldībā (miljonos EUR)

Nozare	Programma	Uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus temats	Budžets (miljonos EUR)	Atvērts	Slēgts
Tīras un resursefektīvas tehnoloģijas	**Inovāciju fonds**	Vispārēja dekarbonizācija – liela mēroga projekti	1700	2023. g. nov.	2024. g. apr.
		Vispārēja dekarbonizācija – vidēja mēroga projekti	500	2023. g. nov.	2024. g. apr.
		Vispārēja dekarbonizācija – maza mēroga projekti	200	2023. g. nov.	2024. g. apr.
		Tīro tehnoloģiju ražošana	1400	2023. g. nov.	2024. g. apr.
		Izmēģinājuma projekti	200	2023. g. nov.	2024. g. apr.
	Eiropas Aizsardzības fonds	Energoneatkarīgas un energoefektīvas militāro nometņu sistēmas	40	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
Tīrās tehnoloģijas kopā			**4040**		
Digitālās tehnoloģijas	**"Apvārsnis Eiropa"**	Kvantiskās tehnoloģijas kosmosa gravimetrijas vajadzībām, B fāzes pētījums un tehnoloģiju nobriešana	14	2023. g. nov.	2024. g. apr.
		Kosmosa tehnoloģijas Eiropas neatkarībai un konkurētspējai	20	2023. g. nov.	2024. g. apr.
	Programma "Digitālā Eiropa"	Augstas veiktspējas atvērtā pirmkoda Eiropas vispārīga lietojuma MI modeļa pieejamības nodrošināšana precizēšanai	25	2024.g. feb.	2024.g. maijs
		Eiropas mākoņdatošanas un perifērdatošanas pakalpojumu atsauces izvēršana (rūpnieciskā lietu interneta perifērdatošanas un telekomunikāciju perifērdatošanas izstrāde)	30	2024.g. feb.	2024.g. maijs
		Specializētas izglītības programmas galvenajās spēju jomās	55	VII 2024	2024.g. nov.
	Eiropas Aizsardzības fonds	Kopdarbīgās karadarbības bezpilota lidaparātu (*U-CCA*) sistēmas	15	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Droši un adaptīvi zemūdens sakari *UUS* vajadzībām	24	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Metodes realitātes plaisas novēršanai	15	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Elektroniskās detaļas	25	2024.g. jūn.	2024.g. nov.

		Kvantu tehnoloģijas	24	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		MI balstīta daudzfunkcionāla apertūra un raiduztvērējs	45	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Aizsardzības daudzdimensiju sakaru standarts	25	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Mazas uzlabotās Eiropas *UAS*	11	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Nākamās paaudzes sadarbīgais kiberpoligons	48	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Droša viļņforma satelītsakariem	25	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Daudzfunkcionālas bezapkalpes zemes transportsistēmas	50	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
		Simulācija un apmācība neatliekamās medicīniskās palīdzības jomā	10	2024.g. jūn.	2024.g. nov.
Digitālās tehnoloģijas kopā			**461**		
Biotehnoloģijas	**“ES – veselībai”**	Eiropas Vakcīnu izstrādes centrs (*EVH*)	102	2024.g. maijs	IX 2024
		Uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, lai atbalstītu jaunu pretvīrusu līdzekļu izstrādi	10	2024.g. maijs	2024.g. sept.
		Uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, lai atbalstītu inovatīvas ražošanas tehnoloģijas un procesus Savienībā zāļu ražošanai	17	2024.g. maijs	2024.g. sept.
	Eiropas Aizsardzības fonds	Aizsardzības medicīnisko pretlīdzekļu alianse – pētniecības darbības	15		
		Aizsardzības medicīnisko pretlīdzekļu alianse – izstrādes darbības	10		
Biotehnoloģijas kopā			**154**		
Pavisam kopā			**4655**		

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

Līdz 2024. gada beigām[16] pieteikumi par Eiropas Aizsardzības fonda un "Digitālā Eiropa"[17] tematiem vēl nebija izvērtēti. Ir izvērtēti visi pārējie temati, un tā rezultātā **piešķirtais finansējums ir 4,9 miljardi EUR**[18].

Turpmākajās iedaļās ir sniegts detalizēts *STEP* ietekmes sadalījums trijās *STEP* tehnoloģiju nozarēs, arī ES dalībvalstīs un reģionos. Reģionālā analīze atbilst ***NUTS* 2. līmeņa statistiskajai klasifikācijai** (*NUTS* 2024, *Eurostat*).

2.2.1. Tīro tehnoloģiju inovācijas veicināšana

Pāreja uz **tīrām un resursefektīvām tehnoloģijām** ir Eiropas industriālās un klimata stratēģijas pamatā, kas savukārt veido pamatu ES centieniem līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti saskaņā ar Eiropas zaļo kursu. Nesen tas tika atspoguļots ES tīras rūpniecības kursā[19].

STEP regulā šī nozare tika atzīta par stratēģisku prioritāti, un tas atbilst Neto nulles emisiju industrijas aktam[20], kura mērķis ir paplašināt svarīgāko tīro tehnoloģiju ražošanu Eiropā, lai nodrošinātu tehnoloģisko suverenitāti un samazinātu atkarību no ārējiem piegādātājiem. Citiem vārdiem sakot, investīcijām šajās tehnoloģijās ir izšķiroša nozīme ne tikai emisiju samazināšanā, bet arī rūpniecības konkurētspējas stiprināšanā un ES enerģētiskās neatkarības nodrošināšanā.

Tīras un resursefektīvas tehnoloģijas ietver plašu inovāciju spektru, to vidū **atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas un ar ilgtspējīgām degvielām, oglekļa uztveršanu un dekarbonizāciju saistītās tehnoloģijas**[21].

No Komisijas tieši pārvaldītajām programmām Inovāciju fonds, ko finansē no ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS), ir neapšaubāmi sniedzis lielāko ieguldījumu *STEP* mērķu sasniegšanā. Pirmais ar *STEP* saskaņotais uzaicinājums Inovāciju fonda ietvaros noslēdzās 2024. gada aprīlī. Ar to tika iezīmēts ievērojams budžets 4 miljardu EUR apmērā ar mērķi atbalstīt tīro tehnoloģiju attīstību.

Uzaicinājumi bija grupēti piecos tematos, pamatojoties uz kapitālizdevumu (*CAPEX*) prasībām un tehnoloģisko ievirzi, un tie attiecās uz tādām jomām kā vispārējā dekarbonizācija, tīro tehnoloģiju ražošana un izmēģinājuma projekti. Tāpat kā visos Inovāciju fonda uzaicinājumos, projekti tika izvērtēti, pamatojoties uz siltumnīcefekta gāzu samazināšanas potenciālu, inovācijas līmeni, briedumu, atkārtojamību un izmaksu efektivitāti, nodrošinot stingru atlases procesu.

---

[16] 2024. gada ziņojums attiecas uz uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, kas noslēgti līdz 2024. gada 31. decembrim, neatkarīgi no tā, vai rezultāti tika paziņoti līdz gada beigām.

[17] Līdz 2025. gada martam izvērtēšana tika pabeigta attiecībā uz trim programmas "Digitālā Eiropa" tematiem, un tika piešķirti 17 *STEP* zīmogi. Par tiem tiks ziņots 2025. gada ziņojumā.

[18] Šī summa atbilst kopējai summai, kas piešķirta projektiem, kuri atlasīti finansējumam no Inovāciju fonda, pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un programmas "ES – veselībai". Tā var tikt koriģēta, kad tiks parakstīti dotāciju nolīgumi, jo tajos ir iespējamas individuālu ieguldījumu izmaiņas, un to nevar salīdzināt ar ievadā minētajiem 4,6 miljardiem EUR, kas attiecas uz iedalīto budžetu (salīdzinājumā ar piešķirto finansējumu) saskaņā ar *STEP* uzaicinājumiem, kas slēgti 2024. gadā visās piecās tieši pārvaldītajās programmās, kuras ietilpst *STEP* kompetences jomā.

[19] Komisijas paziņojums COM/2025/85 "Tīras rūpniecības kurss – kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis", 2025., pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

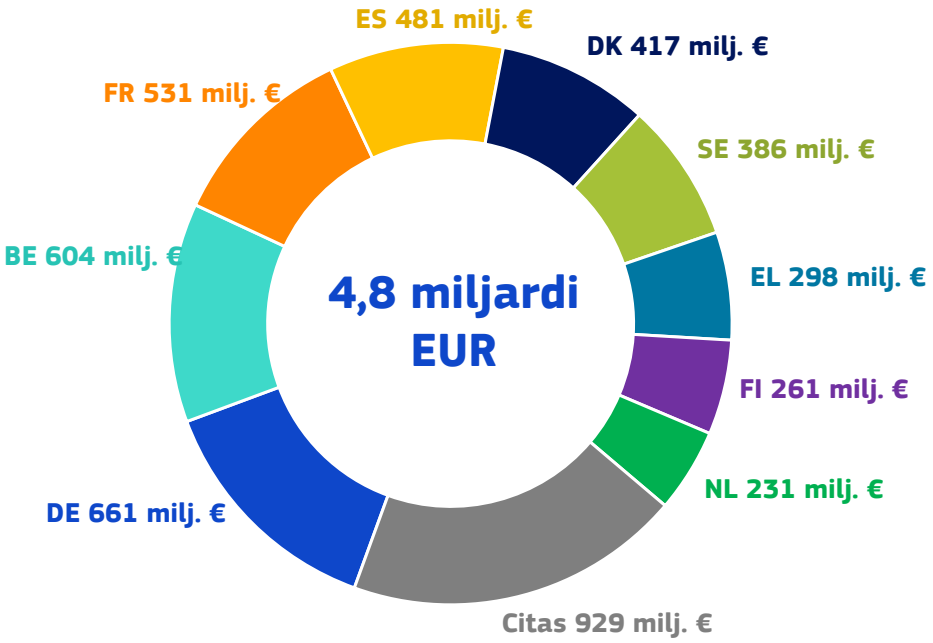
[20] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724, pieejama vietnē https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

[21] Detalizēts, bet neizsmeļošs to tehnoloģiju saraksts, uz kurām attiecas *STEP* regula, ir pieejams Komisijas paziņojumā C/2024/3248, Norādījumi par dažiem noteikumiem Regulā (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*), 2024., pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

Projektiem, kas atlasīti finansējumam saskaņā ar šiem uzaicinājumiem, tika piešķirts ievērojams finansiālais atbalsts. Kopumā tika **priekšatlasīti 85 projekti ar kopējo piešķirto finansiālo atbalstu 4,8 miljardu EUR apmērā**[22], un dotācijas sedza līdz 60 % no kapitāla un pamatdarbības izdevumiem, kam bija vajadzīgs projektu finansējums, tādējādi atstājot pietiekami daudz iespēju ar citiem finanšu resursiem segt attiecināmo izmaksu nefinansēto daļu. Viens no šiem projektiem ir jaunas tehnoloģijas izstrāde ar mērķi ražot ķimikālijas un celtniecības bloku materiālus no biomasas atkritumiem (*L1X*) Slovākijā, pirmā lielā pazemes siltumenerģijas krātuve 20 megavatu apmērā *(ScaleUp*) Austrijā un oglekļa dioksīda pastāvīga uzglabāšana pazemē (*Greensand Future*) Dānijā[23].

Trīs pārrobežu iniciatīvām ar vairākiem saņēmējiem tika piešķirts finansējums kopumā 150,6 miljonu EUR apmērā. Viens no šādiem piemēriem ir "Energy Observer 2" – projekts, kas tiek īstenots, sadarbojoties Francijai un Nīderlandei, un paredz pasaulē pirmā šķidrā ūdeņraža kravas kuģa projektēšanu, būvniecību un ekspluatāciju.

4. ATTĒLS. To dotāciju ģeogrāfiskais sadalījums, kas 2024. gadā piešķirtas tīro tehnoloģiju nozarē, izmantojot ar *STEP* saistītās ES finansēšanas programmas

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

[22] Šie skaitļi atspoguļo attiecīgā(-o) uzaicinājuma(-u) iesniegt priekšlikumus rezultātus. Pēc tam, kad projektu virzītāji un Komisija paraksta dotāciju nolīgumus, var tikt koriģēts gan to projektu skaits, kuriem piešķirta dotācija, gan individuālie ieguldījumi.

[23] Sīkāka informācija par dažiem atlasītajiem projektiem, kam piešķirts finansējums, ir pieejama vietnē: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

Vācijā un Beļģijā iedibinātie subjekti bija lielākie ar *STEP* saistīto dotāciju saņēmēji šajā nozarē, un tie saņēma attiecīgi 661 miljonu EUR un 604 miljonus EUR. Nākamās bija Francija (530 miljoni EUR), Spānija (480 miljoni EUR) un Dānija (417 miljoni EUR)[24].

2.2.2. Digitālo un dziļo tehnoloģiju inovāciju paātrināšana

Digitālajām un dziļajām tehnoloģijām ir izšķiroša nozīme Eiropas tehnoloģiskās suverenitātes un digitālās noturības veicināšanā. Šī nozare ietver plašu progresīvu inovāciju spektru, tajā skaitā **progresīvu datošanu, mākslīgo intelektu (MI), kiberdrošību, mikroelektroniku un kvantu tehnoloģijas**[25] – tās visas ir būtiskas ES Digitālās desmitgades politikas programmai 2030. gadam[26], kuras mērķis ir uzlabot Eiropas digitālo infrastruktūru, prasmes un tehnoloģisko līderību.

Atzīstot šo tehnoloģiju stratēģisko nozīmi, *STEP* atbalsts 2024. gadā tika novirzīts, izmantojot divus pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" tematus, trīs programmas "Digitālā Eiropa" tematus un divpadsmit Eiropas Aizsardzības fonda tematus. Kopumā 2024. gadā ar *STEP* saistītām darbībām digitālo tehnoloģiju nozarē **tika iezīmēts budžets 461 miljona EUR apmērā**.

Līdz 2024. gada beigām finansējumam saskaņā ar iepriekš minētajiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa"[27] uzaicinājumiem tika atlasīti seši projekti, kuriem tika piešķirta dotācija, kas sedz 100 % no to attiecināmajām izmaksām. Joprojām tiek izvērtēti priekšlikumi, kas iesniegti programmas "Digitālā Eiropa" un Eiropas Aizsardzības fonda atbalsta saņemšanai.

Kopumā šiem projektiem tika piešķirti 18,2 miljoni EUR saskaņā ar *STEP* tematiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" II pīlāra 4. kopas ("Digitālā joma, rūpniecība un kosmoss") ietvaros. Visus šos projektus atbalstīja starpvalstu konsorciji, kas izveidoti dažādās ES dalībvalstīs, un atbalsttiesīgi ir arī Norvēģijas un Islandes projekti.

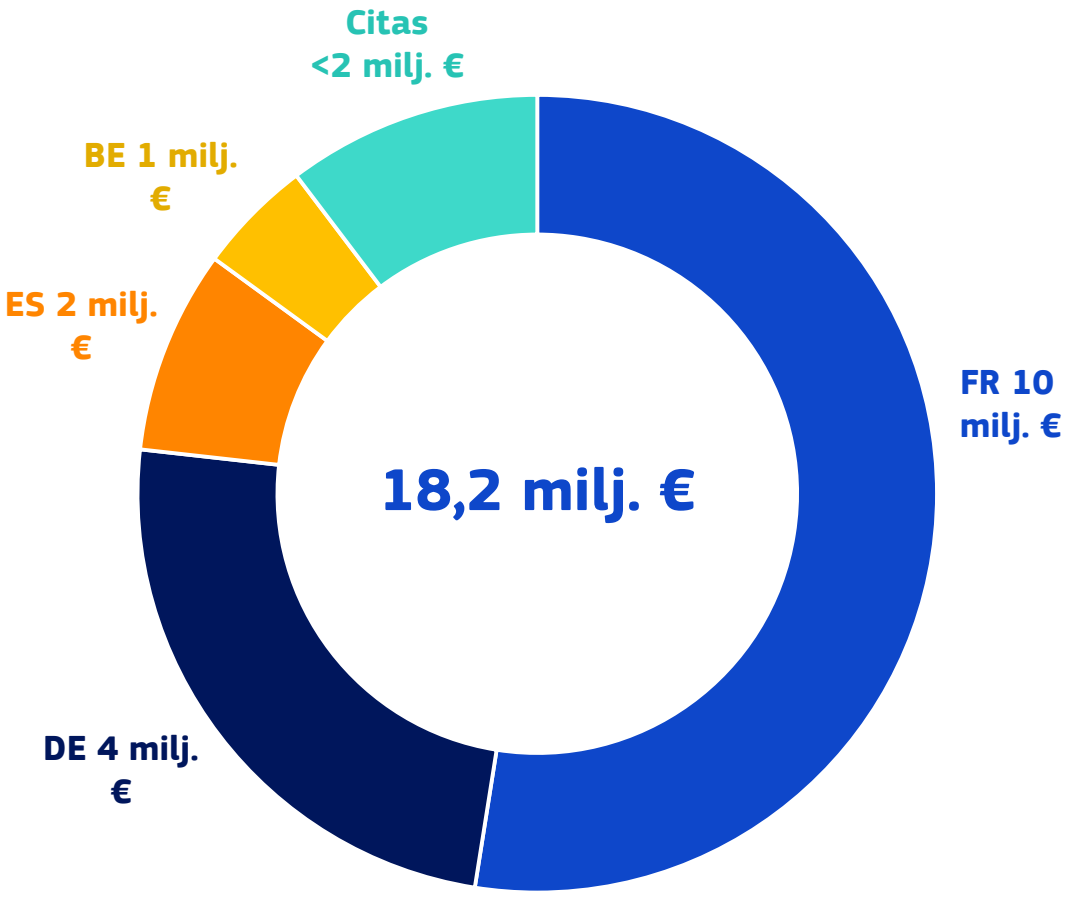
5. ATTĒLS. To dotāciju ģeogrāfiskais sadalījums, kas 2024. gadā piešķirtas digitālo tehnoloģiju nozarē, izmantojot ar *STEP* saistītās ES finansēšanas programmas

[24] Inovāciju fonda *STEP* zīmogu ietvaros vairāku saņēmēju projektiem, kas atrodas vairāk nekā vienā reģionā, konkrētajam reģionam/dalībvalstij piešķirtā finansiālā ieguldījuma summu aprēķina, kopējo ieguldījumu projektā sadalot vienādi starp tā īstenošanas vietām.

[25] Detalizēts, bet neizsmeļošs to tehnoloģiju saraksts, uz kurām attiecas *STEP* regula, ir pieejams Komisijas paziņojumā C/2024/3209, Norādījumi par dažiem noteikumiem Regulā (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*), 2024., pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[26] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/2481 (2022. gada 14. decembris), ar ko izveido politikas programmu "Digitālās desmitgades ceļš" 2030. gadam.

[27] Līdz 2024. gada beigām finansējumam tika atlasīti seši projekti tematā "Kosmosa tehnoloģijas Eiropas neatkarībai un konkurētspējai". Dotācijas piešķiršana projektam, kas atlasīts saskaņā ar otro tematu, tika atlikta, jo viens no lielākajiem konsorcija partneriem izstājās no tā. Dotācijas parakstīšana projektam, kas atlasīts šajā otrajā tematā/uzaicinājumā, ir gaidāma 2025. gada 2. ceturksnī.

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

Valsts līmenī struktūras no Francijas un Vācijas kļuva par galvenajām ar *STEP* saistīto dotāciju saņēmējām šajā jomā, saņemot attiecīgi 9,6 miljonus EUR un 4,4 miljonus EUR. Nākamās bija Spānija (1,5 miljoni EUR) un Beļģija (0,8 miljoni EUR)[28].

Projektu piemēri ir *PUMA* – sadarbība starp projekta virzītājiem no Francijas, Vācijas un Itālijas, kas risina ES stratēģiskās atkarības kosmosa lietojumu mikroelektronikas jomā, un *SPACELINK*, kur subjekti no Grieķijas, Vācijas, Francijas un Beļģijas kopīgi izstrādās kosmosa klases optisko sakaru komponentus[29].

2.2.3. Biotehnoloģiju stiprināšana

Biotehnoloģijām ir izšķiroša nozīme medicīniskās inovācijas veicināšanā, veselības noturības stiprināšanā un Eiropas stratēģiskās autonomijas veicināšanā kritiski svarīgo medicīnisko preču jomā. Šī nozare aptver plašu progresīvu jomu spektru, ieskaitot **genomiku un farmakogenomiku, DNS sintēzi, šūnu un audu**

[28] Projektiem, kas tiek īstenoti vairāk nekā vienā vietā, konkrētajam reģionam/dalībvalstij piešķirtā finansiālā ieguldījuma summu aprēķina, pamatojoties uz finansiālo ieguldījumu, kas piešķirts subjektam vai subjektiem, kuri tur iedibināti.

[29] Sīkāka informācija par dažiem atlasītajiem projektiem, kam piešķirts finansējums, ir pieejama vietnē: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

inženieriju, bioinformātiku un nanobiotehnoloģijas. *STEP* koncentrēšanās uz biotehnoloģijām ir vērsta uz to, lai paātrinātu inovāciju, nodrošinātu piegādes drošību un stiprinātu Eiropas konkurētspēju dzīvības zinātnēs.

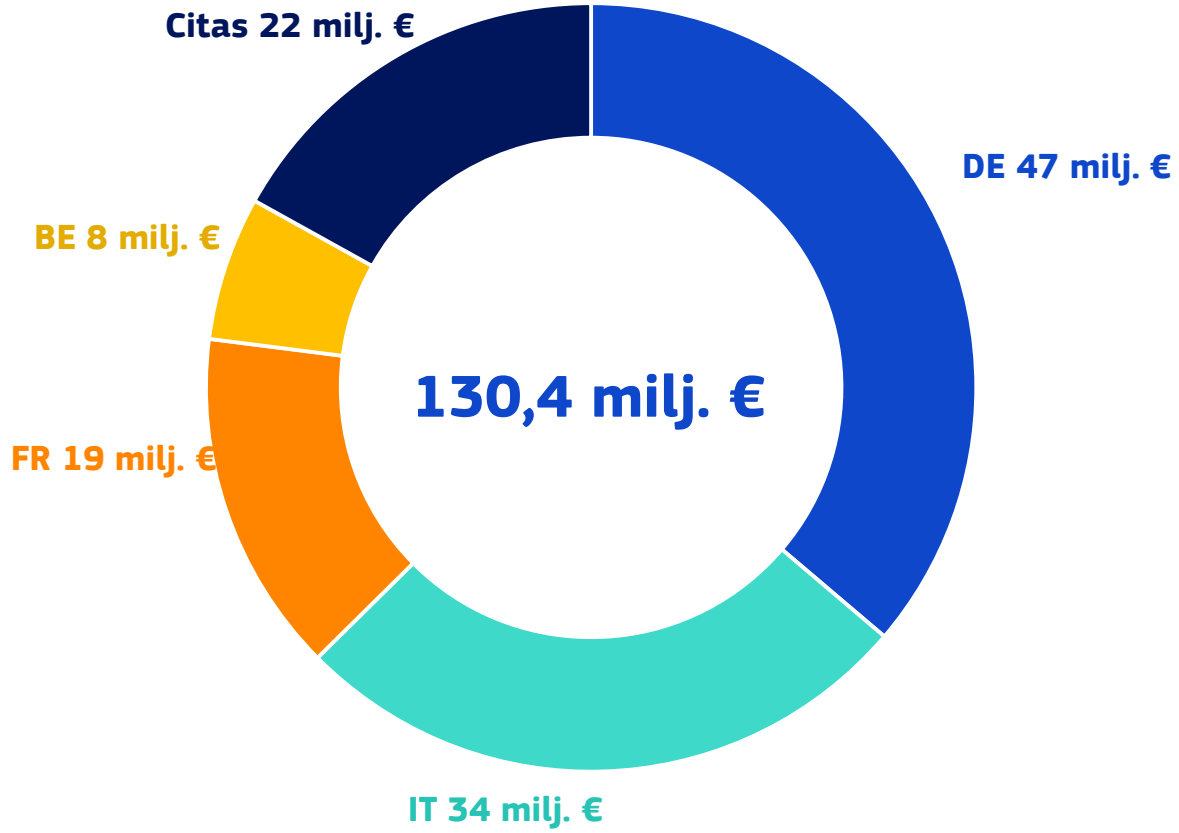
STEP atbalsts biotehnoloģijām 2024. gadā tika īstenots, izmantojot trīs īpašus ar *STEP* saistītus tematus **programmā "ES – veselībai"** un divus tematus **Eiropas Aizsardzības fonda** ietvaros. Šajos tematos bija iezīmēts budžets vairāk nekā **150 miljonu EUR** apmērā, lai atbalstītu projektus, kas vērsti uz pretvīrusu līdzekļu izstrādi, vakcīnu ražošanu, pirmās nepieciešamības zāļu ražošanu, kā arī aizsardzības medicīniskiem pretlīdzekļiem. Šo investīciju mērķis ir uzlabot Eiropas sagatavotību turpmākām veselības krīzēm, samazināt atkarību no ārējiem piegādātājiem un sekmēt nākamās paaudzes biomedicīniskos sasniegumus.

Līdz 2024. gada beigām bija izvērtēti pieteikumi un paziņoti izvērtēšanas rezultāti tikai par programmas "ES – veselībai" tematiem, un piešķirtā atbalsta summa ar *STEP* saistītajos uzaicinājumos bija aptuveni **130 miljoni EUR**. Septiņiem projektiem tika piešķirta dotācija, kas sedza 60–80 % no to attiecināmajām izmaksām. Četri no atbalstītajiem projektiem ir vairāku saņēmēju iniciatīvas, un trīs projektus īsteno starpvalstu konsorciji – atbalsttiesīgi ir arī subjekti no asociētajām trešām valstīm[30]. Tie ietver nepārtraukta žāvēšanas ar izsmidzināšanu procesa izstrādi farmācijā Portugālē, kas uzlabos zāļu ražošanas efektivitāti, mērogojamību un elastību ES (*PharmSD 3.0*), un platformu mākslīgā intelekta un robotikas virzītai zāļu ražošanai, sadarbojoties subjektiem, kas iedibināti Somijā, Zviedrijā, Francijā, Igaunijā un Vācijā (*RoboPharma*)[31].

[30] Sk. programmas "ES – veselībai" iesaistīto valstu sarakstu.

[31] Sīkāka informācija par dažiem atlasītajiem projektiem, kam piešķirts finansējums, ir pieejama vietnē: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

6. ATTĒLS. To dotāciju ģeogrāfiskais sadalījums, kas 2024. gadā piešķirtas biotehnoloģiju nozarē, izmantojot ar *STEP* saistītās ES finansēšanas programmas

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

Par lielākajiem saņēmējiem kļuva subjekti no Vācijas un Itālijas, kas saņēma attiecīgi 47 miljonus EUR un 34 miljonus EUR. Nākamā bija Francija, kurā dotācijas sasniedza 19 miljonus EUR[32].

2.3. Kohēzijas politikas fondi

Ir pierādījies, ka kohēzijas politika ir viens no galvenajiem veicinātājiem *STEP* mērķu sasniegšanā un Eiropas ekonomikas konkurētspējas un noturības stiprināšanā. Galvenās elastības iespējas un stimuli, ko *STEP* ieviesa kohēzijas politikai, ietvēra iespēju finansēt produktīvas investīcijas uzņēmumos, kas nav MVU, saskaņā ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda īpašajām prioritātēm, **augstākas līdzfinansējuma likmes (līdz 100 %) konkrētajām prioritātēm, kas noteiktas *STEP***

[32] Projektiem, kas tiek īstenoti vairāk nekā vienā vietā, konkrētajam reģionam/dalībvalstij piešķirtā finansiālā ieguldījuma summu aprēķina, pamatojoties uz finansiālo ieguldījumu, kas piešķirts subjektam vai subjektiem, kuri tur iedibināti.

mērķu atbalstīšanai, un **vienreizēju 30 % priekšfinansējumu, kas veido 30 % no piešķīruma *STEP* prioritātēm, ko maksā no ES budžeta**.

Lai ņemtu vērā dalībvalstu lielo interesi, neilgi pēc *STEP* regulas stāšanās spēkā Eiropas Komisija 2024. gada aprīlī organizēja tehnisku semināru[33], kas galvenokārt bija paredzēts kohēzijas politikas fondu vadošajām iestādēm, lai precizētu, kā *STEP* jāīsteno kohēzijas politikas programmās, un sniegtu norādījumus par *STEP* darbības jomu.

Komisija **līdz 2024. gada 31. augustam saņēma pirmos programmu grozījumu pieprasījumus** un piešķīra līdzekļus *STEP* investīcijām pirms kohēzijas politikas fondu vidusposma novērtēšanas. Kopš tā laika ar vairākām dalībvalstīm notiek papildu neoficiālas apspriedes, kuru rezultātā vairākas no tām ir oficiāli lūgušas grozīt programmu.

Līdz 2024. gada decembra beigām **sešas dalībvalstis apstiprināšanai Komisijā bija iesniegušas 41 *STEP* grozījumu** par kopējo summu **6,4 miljardi EUR no kohēzijas politikas fondiem**. Paredzams, ka 2025. gadā tiks izdarīti papildu grozījumi.

Sadalījums ir šāds:

- 4,8 miljardi EUR no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF)
- 838 miljoni EUR no Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+)
- 764 miljoni EUR no Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF)

[33] *Inforegio* – tehniskie semināri 2021.–2027. gadam, pieejami vietnē: https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027/technical-seminars/step_en.

2.3.1. Analīze par *STEP* izmantošanu kohēzijas politikā

Līdz 2024. gada 31. decembrim Eiropas Komisija sešās dalībvalstīs apstiprināja 29 *STEP* grozījumus par kopējo summu gandrīz 5,9 miljardu EUR apmērā (*sk. 2. tabulu un 7. attēlubelow*).

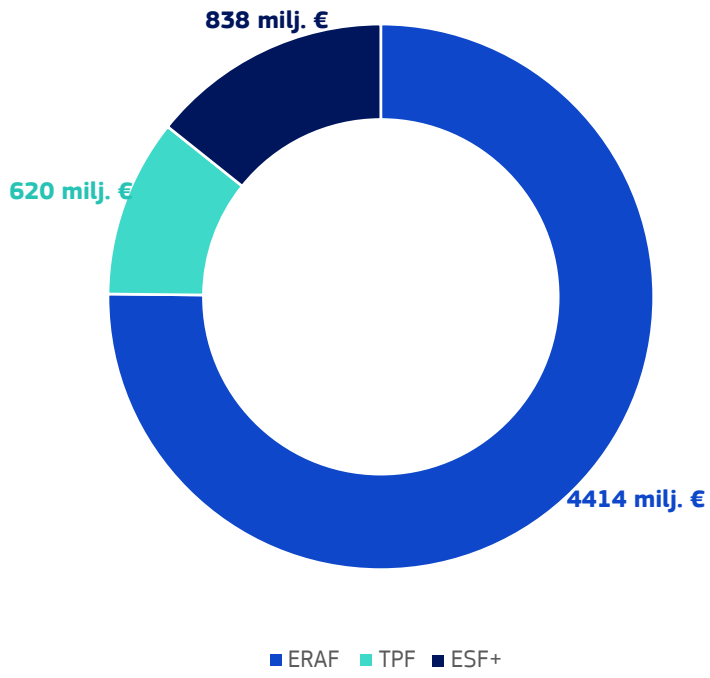
2. TABULA. Pārskats par finansējuma piešķīrumiem 2024. gadā (miljonos EUR)

DV	Nosaukums	ERAF (milj. EUR)	TPF (milj. EUR)	ESF+ (milj. EUR)	Kopā (milj. EUR)
DE	Daudzfondu programma (ERAF/TPF), Ziemeļreina-Vestfālene, 2021.–2027. g.	200,20	301,60		501,8
DE	ERAF programma, Bādene-Virtemberga, 2021.–2027. g.	62,22			62,2
DK	Zaļās tehnoloģijas un prasmes taisnīgas pārkārtošanās īstenošanai		52,30		52,3
ES	ERAF programma, Katalonija, 2021.–2027. g.	113,51			113,5
DE	ERAF programma, Bavārija, 2021.–2027. g.	104,54			104,5
DE	ERAF programma, Šlēsviga-Holšteina, 2021.–2027. g.	47,00			47,0
IT	ERAF reģionālā programma, Lacio, 2021.–2027. g.	109,04			109,0
IT	ERAF programma, Sicīlija, 2021.–2027. g.	615,20			615,2
IT	ERAF reģionālā programma, Sardīnija, 2021.–2027. g.	166,01			166,0
ES	ERAF programma, Kantabrija, 2021.–2027. g.	15,53			15,5
IT	ERAF reģionālā programma, Lombardija, 2021.–2027. g.	120,00			120,0
FR	ERAF, ESF+, TPF programma, Odefransa, 2021.–2027. g.			34,87	34,9
IT	ERAF reģionālā programma, Kampānija, 2021.–2027. g.	581,14			581,1
DE	ERAF programma, Meklenburga-Priekšpomerānija, 2021.–2027. g.	138,69			138,7
ES	ERAF programma, Madrides apgabals, 2021.–2027. g.	72,67			72,7
IT	ERAF, ESF+ reģionālā programma, Kalabrija, 2021.–2027. g.	264,45			264,5
IT	ERAF, ESF+ reģionālā programma, Apūlija, 2021.–2027. g.	471,53			471,5
ES	ERAF programma, Aragona, 2021.–2027. g.	23,44			23,4
RO	Veselība	351,77		114,44	466,2
IT	ERAF reģionālā programma, Emīlija-Romanja, 2021.–2027. g.	61,46			61,5
IT	Valsts programma "Pētniecība, inovācija un konkurētspēja zaļās un digitālās pārkārtošanās sekmēšanai 2021.–2027. gadā"	558,46			558,5
IT	ERAF reģionālā programma, Umbrija, 2021.–2027. g.	31,42			31,4
RO	Vieda izaugsme, digitalizācija un finanšu instrumenti	271,01			271,0
RO	Taisnīga pārkārtošanās		266,33		266,3
FR	ERAF, ESF+ reģionālā programma, Ildefransa un Sēnas baseins, 2021.–2027. g.	35,19		12,48	47,7
DE	ESF+, Bavārija			36,92	36,9
ES	ESF+, Kantabrija			3,17	3,2
ES	ESF+, Madride			63,82	63,8
RO	Izglītība un nodarbinātība – RO – ESF+			572,63	572,6

Kopā	**29**	**4414,5**	**620,2**	**838,3**	**5873,0**

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

7. ATTĒLS. Kopējie *STEP* piešķīrumi pieņemtajās programmās 2024. gadā (miljonos EUR)

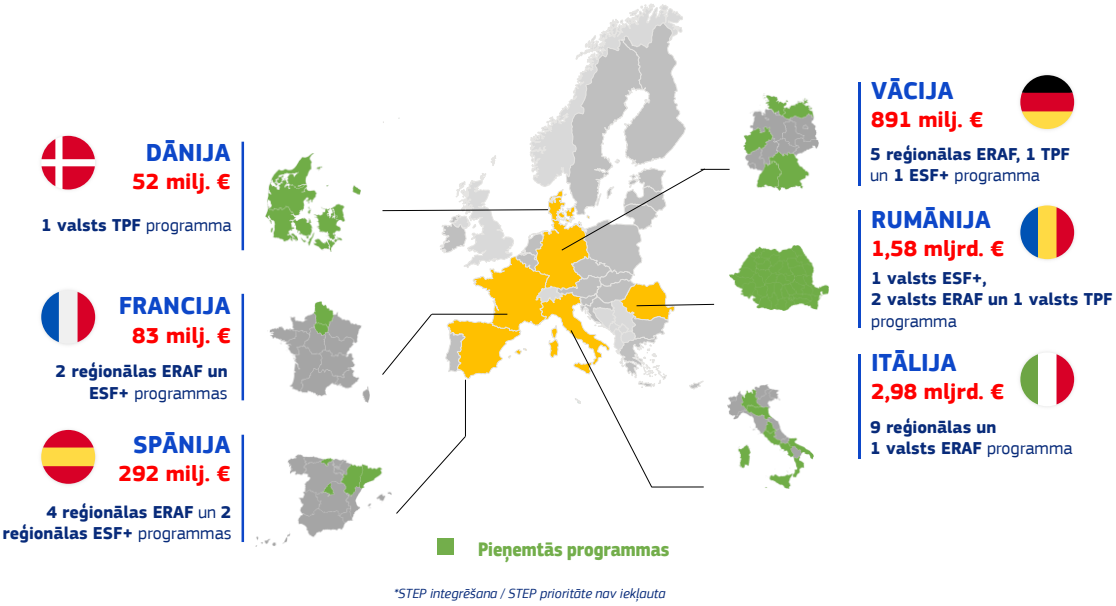

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

STEP investīciju ģeogrāfiskais sadalījums

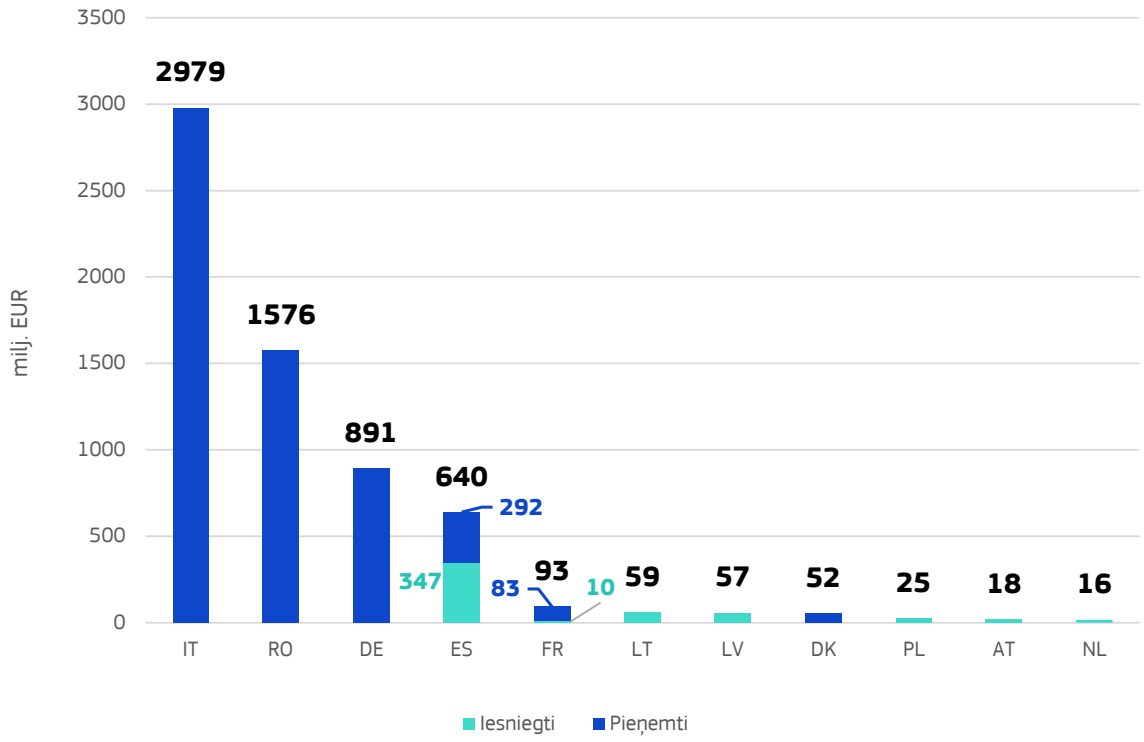
Lielākā daļa ar *STEP* saistīto investīciju tika ierosinātas reģionālajās programmās Francijā, Vācijā, Itālijā un Spānijā (sk. attēlu turpmāk tekstā), kas veido 23 no 29 pieņemtajām programmām, un *STEP* piešķīrumi bija 3,7 miljardi EUR (3,23 miljardi EUR no ERAF, 151 miljons EUR no ESF+ un 302 miljoni EUR no TPF). Pārējās sešās valstu programmās bija iekļauti grozījumi 2,2 miljardu EUR vērtībā (1,18 miljardi EUR no ERAF, 687 miljoni EUR no ESF+ un 319 miljoni EUR no TPF).

8. ATTĒLS. Pieņemto programmu ģeogrāfiskā atrašanās vieta 2024. gadā

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

9. ATTĒLS. *STEP* grozījumu finansiālais apjoms katrai dalībvalstij 2024. gadā (iesniegtais/pieņemtais, dilstošā secībā pēc summas)[34] (miljonos EUR)

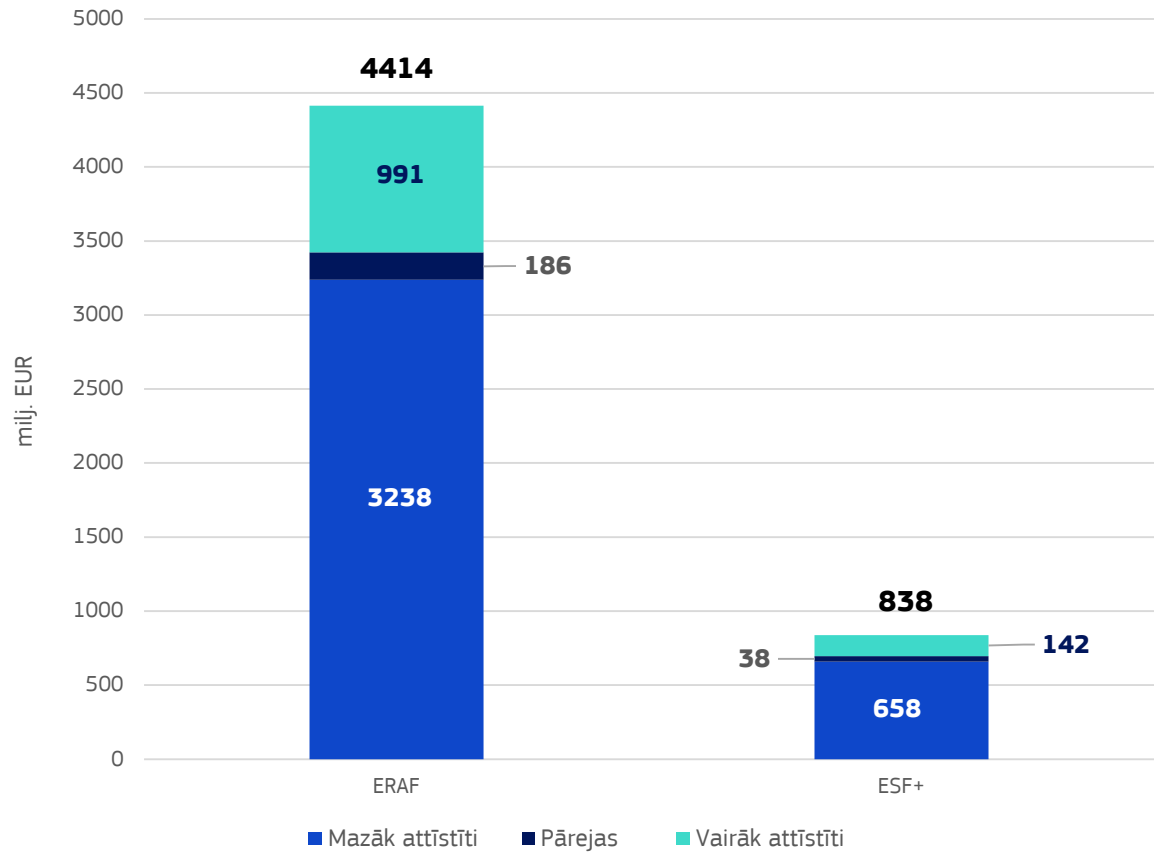
Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

Attiecībā uz ERAF un ESF+ vairāk nekā divas trešdaļas *STEP* piešķīrumu tika pārplānotas mazāk attīstītajiem reģioniem[35].

[34]Tikai programmām ar konkrētām prioritātēm vai konkrētām summām, kas paredzētas *STEP*, pamatojoties uz piešķīrumiem intervences jomām.

[35] "Mazāk attīstīti reģioni" saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1060 ir ES dalībvalstu reģioni, kuru iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 75 % no 27 ES dalībvalstu vidējā IKP.

10. ATTĒLS. *STEP* piešķīrumu finanšu apjomi no ERAF un ESF+ pa reģionu kategorijām 2024. gadā (miljonos EUR)

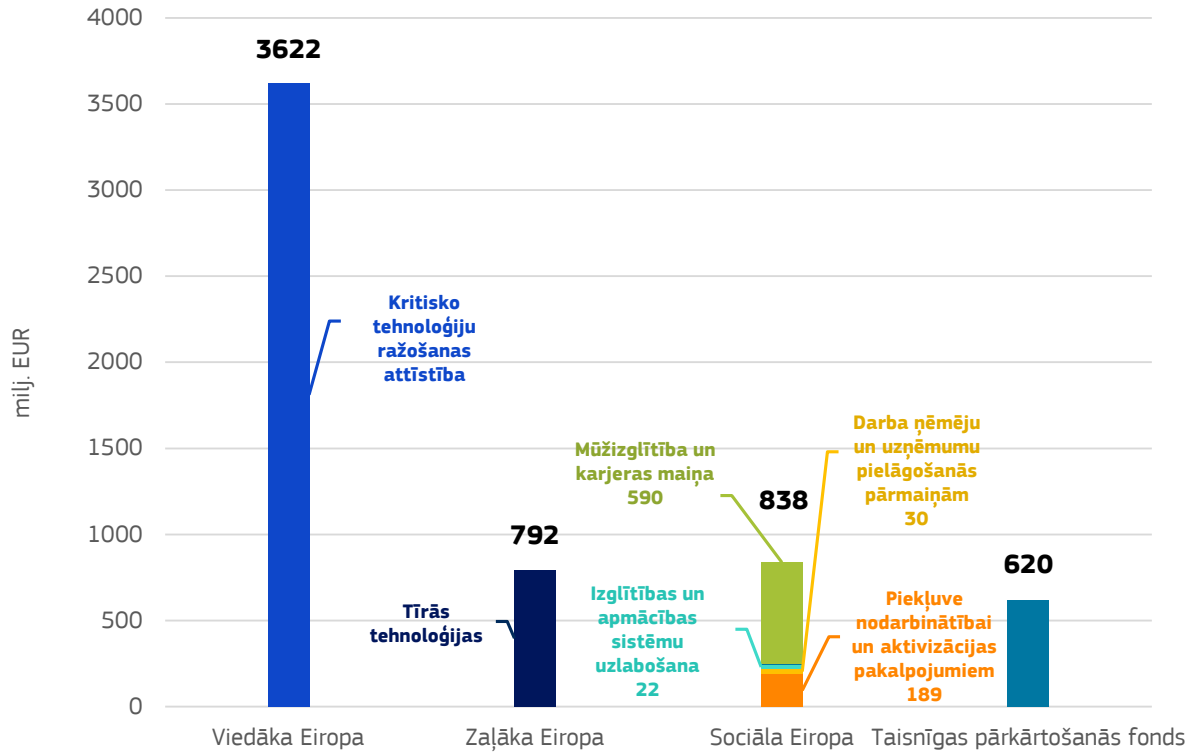
Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

STEP investīciju sadalījums pa nozarēm

2021.–2027. gada plānošanas periodā kohēzijas politikas mērķis ir atbalstīt viedāku, zaļāku, ciešāk savienotu, sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, kas ir tuvāka iedzīvotājiem. Saskaņā ar šiem galvenajiem *politikas mērķiem* ir sīkāk izstrādāti *konkrēti mērķi* (sk. Eiropas strukturālo un investīciju fondu atvērto datu portāls – Eiropas Komisija | Dati). Ar ***STEP* regulu ERAF un Kohēzijas fonda (KF) ietvaros tika ieviesti divi jauni konkrētie mērķi** nolūkā atbalstīt investīcijas, kuru mērķis ir stiprināt rūpniecības attīstību un vērtības ķēžu stiprināšanu stratēģiskās nozarēs.

Vairāk nekā **60 %** no *STEP* investīcijām no kohēzijas politikas fondiem tiks īstenotas saskaņā ar **jauno konkrēto mērķi saskaņā ar politikas mērķi "viedāka Eiropa"**, savukārt aptuveni **15 % līdzekļu ir paredzēti tīrajām tehnoloģijām saskaņā ar politikas mērķi "zaļāka Eiropa"**. ESF+ atbalstīs prasmes, izmantojot mūžizglītības un nodarbinātības pasākumus, finansējot 14 % *STEP* investīciju saskaņā ar politikas mērķi "sociāla Eiropa". Visbeidzot, 10 % *STEP* investīciju tiks veikti taisnīgas pārkārtošanās reģionos saskaņā ar TPF konkrēto mērķi (sk. 11. attēlu).

11. ATTĒLS. *STEP* grozījumu finanšu apjoms dalījumā pēc politikas mērķa un konkrētā mērķa 2024. gadā* (miljonos EUR)

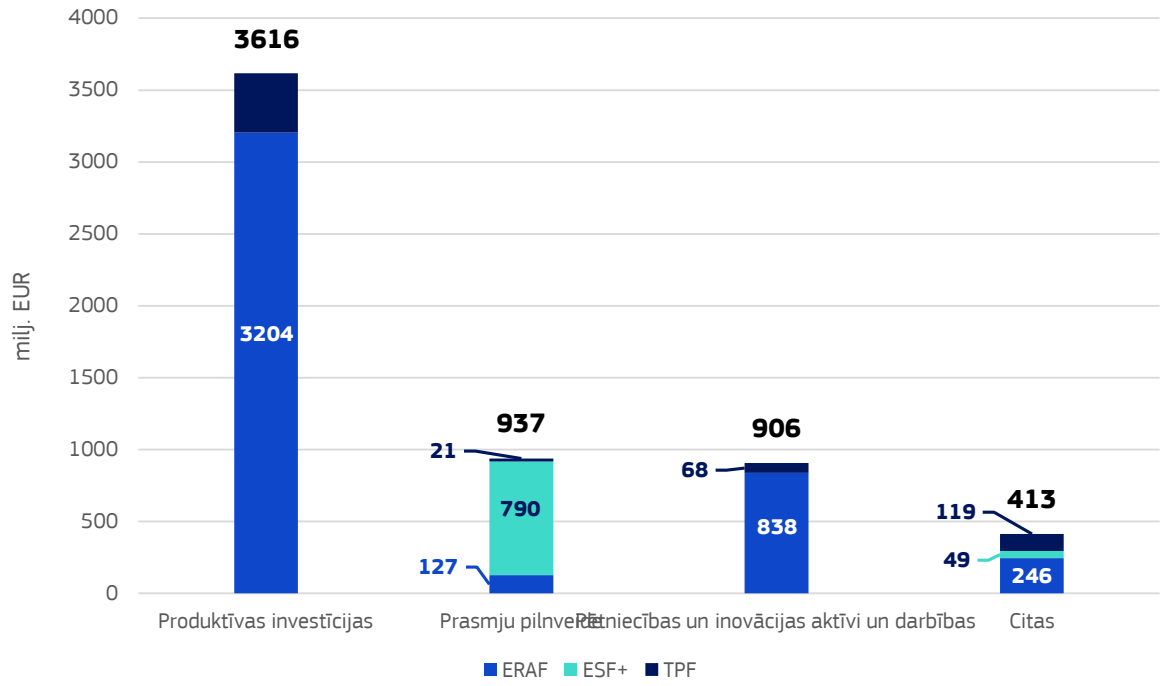

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

*tikai programmām ar konkrētām prioritātēm

Produktīvas investīcijas veido aptuveni 60 % no *STEP* plānotajām summām. Investīcijas prasmju pilnveidē, kā arī pētniecībā un inovācijā veido 15 % no piešķīruma. Ar aptuveni 10 % finansējuma tiks atbalstītas citas darbības, piemēram, tehnoloģiju nodošana, atbalsts jaunuzņēmumu inkubatoriem, atvasinātiem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem, kā arī pakalpojumi, kas saistīti ar mazoglekļa ekonomiku un noturību pret klimata pārmaiņām (sk. 12. attēlu).

12. ATTĒLS. *STEP* grozījumu finansiālais apjoms pa nozarēm 2024. gadā* (miljonos EUR)

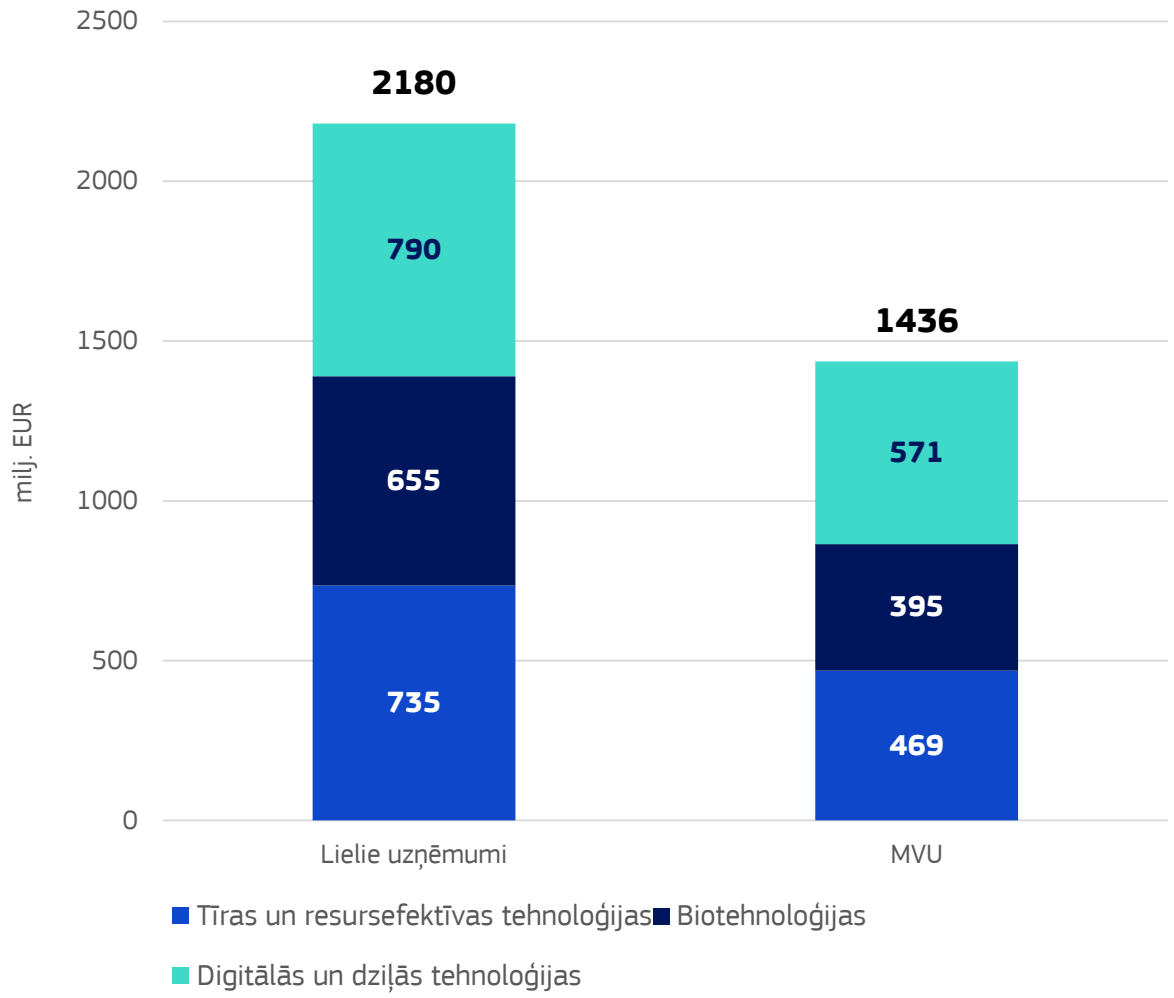

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

*Tikai programmām ar konkrētām prioritātēm vai konkrētām summām, kas paredzētas *STEP*)

Aplūkojot produktīvo investīciju sadalījumu pa *STEP* nozarēm, var secināt, ka investīcijas ir diezgan vienādi sadalītas (sk. 13. attēlu). Lielākā daļa piešķīruma tika piešķirta produktīvām investīcijām uzņēmumos, kas nav MVU, izmantojot iespēju šādus uzņēmumus finansēt no ERAF ar *STEP* saistītiem projektiem.

13. ATTĒLS. Produktīvas investīcijas pa uzņēmumu veidiem un *STEP* nozarēm 2024. gadā* prioritātēm (miljonos EUR)

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

*Tikai programmām ar konkrētām prioritātēm vai konkrētām summām, kas paredzētas *STEP*)

STEP investīciju galvenie gaidāmie sasniegumi

Pamatojoties uz galvenajiem iznākuma un rezultātu rādītājiem, ko dalībvalstis ir izvēlējušās grozītajās programmās, un saskaņā ar *STEP* mērķiem var secināt, ka ar kohēzijas politikas resursiem tiks līdzfinansētas ar *STEP* saistītas stratēģiskās tehnoloģijas daudzos uzņēmumos. 23 no pieņemtajām programmām kopumā ir gaidāmas investīcijas aptuveni 7200 uzņēmumos, no kuriem 2900 – digitālo tehnoloģiju nozarē, 3000 – tīro tehnoloģiju nozarē un gandrīz 570 – biotehnoloģiju nozarē. Paredzams, ka plānotās investīcijas atbalstītajās struktūrās radīs 9800 darbvietu.

2.3.2. Uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus saskaņā ar kohēzijas politikas programmām

Pēc pirmo *STEP* programmas grozījumu apstiprināšanas Dānija un Vācija līdz 2024. gada beigām ziņoja par četriem *STEP* uzaicinājumiem[36] 244 miljonu EUR apmērā[37].

3. tabula. Pārskats par kohēzijas politikas programmām 2024. gadā

DV	Programmas nosaukums	Kopējā summa (miljonos EUR)	Statuss 31.12.2024.
DK	Zaļās tehnoloģijas un prasmes taisnīgas pārkārtošanās īstenošanai	45,5	Pabeigta
DE	ERAF programma, Bavārija, 2021.–2027. g.	47,0	Turpinās (termiņš: 31.01.2025.)
	ERAF programma, Šlēsviga-Holšteina, 2021.–2027. g.	11,4	Turpinās (termiņš: 31.08.2025.)
	Daudzfondu programma (ERAF/TPF), Ziemeļreina-Vestfālene, 2021.–2027. g.	140,0	Turpinās (termiņš: 03.02.2025.)
Kopā		**243,9**	

Avots: Dalībvalstu ziņojumi.

2.3.3. Atlasītie projekti

Četras dalībvalstis (Dānija, Francija, Vācija un Itālija) jau ir atlasījušas projektus *STEP* ietvaros, t. sk.:

Dānijā pēc Dānijas uzaicinājuma "Vērtības ķēžu attīstība elektroenerģijas pārveidošanai citos energoresursos", kura mērķis bija samazināt CO_2 emisijas nozarēs, kurās grūti īstenot pārkārtošanos, izveidojot konkurētspējīgu Dānijas zaļā ūdeņraža un elektroenerģijas pārveidošanas citos energoresursos risinājumu tirgu (13 miljonu EUR budžets), tika atlasīti četri projekti. To vidū ir *HYFLEX* (elastīgā ūdeņraža krātuve elektroenerģijas pārveidošanai citos energoresursos un tīkla optimizācija), kura mērķis ir izveidot ūdeņraža krātuvi un saistītos ūdeņraža kompresorus ar uzglabāšanas jaudu 10 tonnas (500 MWh) un optimizēt elektroenerģijas pārveidošanai citos energoresursos paredzētās iekārtas darbību, demonstrējot augstāku elektroenerģijas ražošanas no *Kassø* saules enerģijas parka izmantošanas pakāpi, kā arī nodrošināt optimālu elektrostacijas līdzsvarošanu attiecībā pret publisko elektrotīklu. Atlasīto darbību sarakstu skatīt šeit.

Ildefransā (Francijā) vadošā iestāde izveidoja finanšu instrumentu ar mērķi atbalstīt rūpnieciskos jaunuzņēmumus un inovatīvus MVU ar augstu ekonomisko potenciālu tīro tehnoloģiju nozarē to pirmsindustrializācijas un paplašināšanās posmā. Atlasīto darbību sarakstu skatīt šeit.

Bādenē-Virtembergā (Vācijā) vadošā iestāde atlasīja četrus projektus, to vidū vienu saistībā ar mikroražošanas un pārbaudes infrastruktūras izveidi "kompaktu kvantu sistēmu" izstrādei (kopējās izmaksas 5 miljoni EUR, 3 miljoni EUR no ERAF). Vācijas Aviācijas centra Kvantu tehnoloģiju institūtā tiek veidota tehnoloģiju kopa kvantu sistēmu ražošanai un verifikācijai. Projektā tiks izstrādātas kompaktas kvantu sistēmas kosmosa lietojumiem. Mērķis ir pārnest kvantu sistēmas no pētniecības un laboratorijas līmeņa uz praktisku izmantošanu, piemēram, kā satelītu sensorus. Atlasīto darbību sarakstu skatīt šeit.

[36] Vācija izsludināja vēl piecus uzaicinājumus, kas nav veltīti tikai *STEP*, un arī to rezultātā varētu tikt īstenoti *STEP* projekti.

[37] Vācija, Itālija un Latvija 2025. gada sākumā ziņoja par turpmākiem uzaicinājumiem.

Umbrijas reģions (Itālija) izveidoja finanšu instrumentu, kura mērķis ir atbalstīt MVU investīcijas tehnoloģiju izstrādē un ražošanā digitālo, dziļo un biotehnoloģiju, kā arī tīru un efektīvu tehnoloģiju jomā, izmantojot jauktu atbalstu (aizdevums un turpmāka dotācija parāda dzēšanas veidā). Mērķis ir atbalstīt MVU, kuriem ir grūtāk piekļūt kredītiem, lai tie ieguldītu tehnoloģiju inovācijās iepriekš aprakstītajās nozarēs. Atlasīto darbību sarakstu skatīt šeit.

2.4. Atveseļošanas un noturības mehānisms un *InvestEU*

Līdz 2024. gada 31. decembrim ***STEP* īstenošana Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) ietvaros ir bijusi ierobežota**. Neviena dalībvalsts nav grozījusi savus atveseļošanas un noturības plānus (ANP), lai pievienotu *STEP* prioritāti vai atbalstītu projektu, kam piešķirts *STEP* zīmogs. Neviena dalībvalsts neizmantoja palielināto elastību, kas ieviesta ar *STEP* regulas 19. pantu[38], lai piešķirtu ANM resursus *InvestEU* dalībvalsts nodalījumam ar *STEP* saistītām investīcijām, ļaujot mobilizēt finansējumu pēc ANM termiņa, proti, 2026. gada augusta.

Kā tika gaidīts, prasība **dalībvalstīm, pārskatot savus ANP, piešķirt prioritāti projektiem, kuriem piešķirts *STEP* zīmogs, 2024. gadā vēl netika īstenota**, jo pirmie *STEP* zīmogi tika piešķirti pašās 2024. gada beigās.

Lai veicinātu *STEP* izmantošanu, Komisija sniedza papildu norādījumus un atbalstu dalībvalstīm. Komisija 2024. gada jūlijā **grozīja ANM norādījumus**[39], lai precizētu ANP grozīšanas procesu nolūkā piešķirt ANM resursus *STEP* mērķiem. **Komisija ir regulāri sadarbojusies ar *STEP* VKP un valstu iestādēm**, kas atbild par ANP, lai izplatītu informāciju, arī par attiecīgajās valstīs piešķirto *STEP* zīmogu sarakstu.

3. TREŠAIS RĪKS. Izcilu projektu pamanāmības uzlabošana – *STEP* zīmogs

Viens no rīkiem, kas ar *STEP* regulu ieviesti kritiski svarīgu tehnoloģiju izstrādes un ražošanas atbalstam, ir *STEP* (suverenitātes) zīmogs – kvalitātes zīme, kas ieviesta saskaņā ar *STEP* regulas 4. pantu. To **piešķir Eiropas Komisija, lai atzītu kvalitatīvus projektus** visā iekšējā tirgū. To piešķir atlases procesa beigās piecās programmās, kuras tieši pārvalda Komisija un kuras sniedz ieguldījumu *STEP*: Eiropas Aizsardzības fonds, "Apvārsnis Eiropa", programma "Digitālā Eiropa", Inovāciju fonds un programma "ES – veselībai".

3.1. Atbilstības kritēriji

Saskaņā ar *STEP* regulas 4. panta 1. punktu Komisija piešķir *STEP* zīmogu jebkuram projektam, kas atbilst diviem nosacījumiem:

[38] *STEP* regulas 19. pants groza regulas, kas reglamentē Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM), ļaujot dalībvalstīm līdz 6 % no saviem ANM līdzekļiem novirzīt *InvestEU* dalībvalsts nodalījumam, lai atbalstītu finanšu investīcijas ar *STEP* saistītās tehnoloģijās papildus jau esošajai 4 % pārvietošanas iespējai, tādējādi kopējais potenciālais pārvietojums sasniedz 10 %.

[39] Komisijas paziņojums C/2024/4618 "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem".

- **Stratēģiskā saskaņošana**: tieši veicina *STEP* mērķu sasniegšanu, kā noteikts *STEP* regulas 2. pantā un sīkāk izklāstīts *STEP* norādījumos[40].
- **Izcilība**: atbilst minimālajām kvalitātes prasībām, it īpaši atbilstības, izslēgšanas un piešķiršanas kritērijiem, kas paredzēti konkrētajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, saskaņā ar kuru tas tiek novērtēts.

Praksē **Komisijas dienesti izstrādā īpašus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus (t. i., "uzaicinājumus"), lai īstenotu *STEP* mērķus**. Priekšlikumiem, kas iesniegti īpašajos uzaicinājumos un kas atbilst kvalitātes prasībām pēc tam, kad tos novērtējuši Komisijas dienesti, tiek piešķirts *STEP* zīmogs. Projekts var saņemt *STEP* zīmogu pat tad, ja tas nesaņem tiešu finansējumu konkrēta uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus ierobežotā budžeta dēļ.

Komisija rūpīgi izvērtē projektus, kas apstiprināti saskaņā ar **svarīgu projektu visas Eiropas interesēs (*IPCEI*)** regulējumu. Lai gan *STEP* zīmogs varētu palīdzēt šiem projektiem piekļūt finansējumam, piemēram, kohēzijas fondiem, *STEP* regulā nav paredzēts *STEP* zīmogu piešķirt *IPCEI* projektiem.

STEP zīmogs ir līdzīgs **izcilības zīmogam**, ko pašlaik piešķir projektiem, kuri novērtēti saskaņā ar tādām programmām kā "Apvārsnis Eiropa" un "Digitālā Eiropa", bet kuri nesaņēma finansējumu, jo konkrētajā uzaicinājumā nebija pieejams pietiekams budžets. *STEP* regula piešķir *STEP* zīmogam tādu pašu statusu kā izcilības zīmogam, tādējādi atvieglojot piekļuvi kohēzijas politikas fondiem (*sk. turpmāk*).

Tomēr atšķirībā no izcilības zīmoga ***STEP* zīmogs tiek piešķirts arī (daļēji vai pilnībā) finansētiem projektiem, paverot ceļu iespējamām finansējuma kombinācijām**. Izcilības zīmogs attiecas uz konkrētu ES finansēšanas darbību klāstu pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" ietvaros[41].

3.2. *STEP* zīmoga piešķiršana

STEP zīmoga piešķiršanas process ir izstrādāts tā, lai tas būtu vienkāršs un lietotājdraudzīgs. **Projektu virzītājiem nav nepieciešams iesniegt atsevišķu pieteikumu**; projekti, par kuriem iesniedz pieteikumus ar *STEP* saistītiem uzaicinājumiem saskaņā ar piecām atbilstīgajām programmām, tiek automātiski novērtēti *STEP* zīmoga saņemšanai. *STEP* zīmogs tiek piešķirts kopā ar uzaicinājuma rezultātiem, un saņēmēji saņem tiešsaistes sertifikātu un Eiropas Komisijas sagatavotu skaidrojošu brošūru.

Saskaņā ar Finanšu regulu[42] **projekti, kam piešķirts atbalsts, tiek publicēti *STEP* portālā īpašā infopanelī**[43]. Uzaicinājumiem, kuros Komisija ir nolēmusi piemērot drošības ierobežojumus saskaņā ar Finanšu regulas 136. pantu vai attiecīgajiem pantiem attiecīgajos programmas tiesību aktos attiecībā uz ES stratēģiskajiem aktīviem un interesēm, var piemērot papildu nosacījumus. Šādos gadījumos var būt nepieciešams īpašumtiesību kontroles novērtējums (ĪKN), bet to veic tikai tad, ja projekts ir atlasīts finansēšanai. *STEP* zīmoga projektiem, uz kuriem attiecas uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus ar drošības

[40] Komisijas paziņojums C/2024/3209. Norādījumi par dažiem noteikumiem Regulā (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*), 2024., pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[41] Izcilības zīmogs gūst labumu no VGAR atbrīvojumiem, savukārt *STEP* zīmogam tie nav piemērojami.

[42] Regulas (ES) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (t. i., Finanšu regulas), 125. pantā ir noteikts, ka Komisijai jāpublicē informācija par no ES budžeta finansēto līdzekļu saņēmējiem. Pieejama: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202402509.

[43] Sk. https://strategic-technologies.europa.eu/investors_en.

ierobežojumiem un kuri nesaņēma finansējumu, saistītie stimuli var nebūt pieejami līdz brīdim, kad tiek veikts ĪKN.

3.3. *STEP* zīmoga saņemšanas priekšrocības

STEP regulā *STEP* zīmogs tika ieviests, lai **atvieglotu piekļuvi alternatīvam vai papildu finansējumam no ES programmām un privātajiem investoriem**, tajā skaitā kohēzijas politikas fondiem, Atveseļošanas un noturības mehānisma, Modernizācijas fonda un *InvestEU*[44].

Galīgo lēmumu par papildu finansiālo atbalstu pieņem iestādes, kas atbild par ES budžeta resursu pārvaldību dalībvalstīs, piemēram, iestādes, kas pārrauga kohēzijas politikas fondus un Atveseļošanas un noturības mehānismu.

2024. gadā Komisijas *STEP* darba grupa nodrošināja, ka *STEP* portālā[45] tika publicēti zīmogu saņēmušie projekti un šis sarakstu tika regulāri atjaunināts, un grupa ar to aktīvi dalījās ar *STEP* valstu kontaktpunktiem (VKP). *STEP* darba grupa šo informāciju izplatīja arī attiecīgajiem Komisijas dienestiem, kas atbalsta dalībvalstis ES finansējuma apgūšanā, to vidū REGIO ĢD, ECFIN ĢD un SG-REFORM.

STEP īstenošanas pirmajā gadā ir radušās sākotnējas problēmas saistībā ar *STEP* zīmoga kā finansēšanas atvieglošanas instrumenta efektivitāti.

Piemēram, **dažādu finansējuma avotu apvienošana var būt sarežģīta, jo piešķīrējas iestādes izmanto atšķirīgas metodikas**. Piemēram, atlīdzinot projekta izmaksas, Komisija bieži izmanto "vienkāršotu izmaksu iespējas"[46]. Saskaņā ar šīm metodēm projekta izmaksas atlīdzina, pamatojoties uz izmaksu aplēsēm vai iepriekš noteiktu projekta atskaites punktu sasniegšanu. Šo pieeju saskaņošana ar atlīdzināšanas sistēmām, kuru pamatā ir faktiskās izmaksas, rada problēmas, jo īpaši attiecībā uz to, kā nodrošināt atbilstību dubultas finansēšanas aizliegumam[47], kas liedz jebkurai izmaksu pozīcijai saņemt vairāk nekā 100 % finansējuma no ES budžeta.

Tie tiks sīkāk aplūkoti *STEP* starpposma izvērtējuma ziņojumā, kas jāiesniedz 2025. gada otrajā pusē.

3.4. Pašreizējā situācija

Pirmos *STEP* zīmogus piešķīra 2024. gada oktobrī – tikai tad, kad bija pabeigts izvērtēšanas process attiecībā uz pašiem pirmajiem ar *STEP* saskaņotajiem uzaicinājumiem. **2024. gadā kopumā tika piešķirti 162 *STEP* zīmogi** saskaņā ar pieciem Inovāciju fonda 2023. gada uzaicinājuma tematiem, diviem tematiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" II pīlāra kosmosam veltītajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus un trim programmas "ES – veselībai" tematiem. Inovāciju fonda ietvaros piešķirtie

[44] Viens no atvieglojumiem, kas ieviesti ar *STEP* regulu, ir tas, ka Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) vadošās iestādes var tieši finansēt *STEP* zīmoga projektus, neizsludinot jaunu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, ar nosacījumu, ka projekti atbilst programmas nosacījumiem. Tāpat *STEP* regulā ir noteikts, ka dalībvalstīm, pārskatot savus atveseļošanas un noturības plānus vai piešķirot investīcijas no Modernizācijas fonda daļas, par prioritāti ir jānosaka projekti, kuriem piešķirts zīmogs, un tie jāņem vērā procedūrās, kas saistītas ar investīciju atlasi, ko veic EIB, un politikas pārbaudēs, kas noteiktas Regulā (ES) 2021/523, t. i., *InvestEU* regulā.

[45] Sk. https://strategic-technologies.europa.eu/investors_en.

[46] Finanšu regulas 125. pantā ir noteikts, ka Savienības iemaksas saskaņā ar tiešo, dalīto un netiešo pārvaldību var būt finansējums, kas nav saistīts ar attiecīgo operāciju izmaksām, pamatojoties uz i) atbilstību nosacījumiem, kas paredzēti nozares noteikumos vai Komisijas lēmumos, vai arī ii) sasniegtajiem rezultātiem, kas novērtēti, atsaucoties uz iepriekš noteiktiem atskaites punktiem vai izmantojot snieguma rādītājus.

[47] Lai gan Finanšu regulas 194. pantā ir atļauts kopīgs finansējums no atsevišķām budžeta pozīcijām, tajā ir noteikts, ka "[t]ās pašas izmaksas nekādā gadījumā no budžeta nefinansē divreiz".

STEP zīmogi tika piešķirti projektiem tīru un resursefektīvu tehnoloģiju jomā, savukārt saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" un programmu "ES – veselībai" piešķirtie zīmogi attiecas attiecīgi uz digitālo un biotehnoloģiju nozari.

4. TABULA. Kopsavilkums par *STEP* zīmogiem, kas 2024. gadā piešķirti ar *STEP* saistītajos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus

Uzaicinājuma nosaukums	Uzaicinājuma temata nosaukums	Zīmogi
InnovFund-2023-NZT	Liela mēroga	80
	Vidēja mēroga	16
	Maza mēroga	8
	Izmēģinājuma projekti	20
	Tīro tehnoloģiju ražošana	25
	Kopā	**149**

Uzaicinājuma nosaukums	Uzaicinājuma temata nosaukums	Zīmogi
HORIZON-CL4-2024-SPACE-01	Kvantiskās tehnoloģijas kosmosa gravimetrijas vajadzībām, B fāzes pētījums un tehnoloģiju nobriešana	0
	Kosmosa tehnoloģijas Eiropas neatkarībai un konkurētspējai	6
	Kopā	**6**

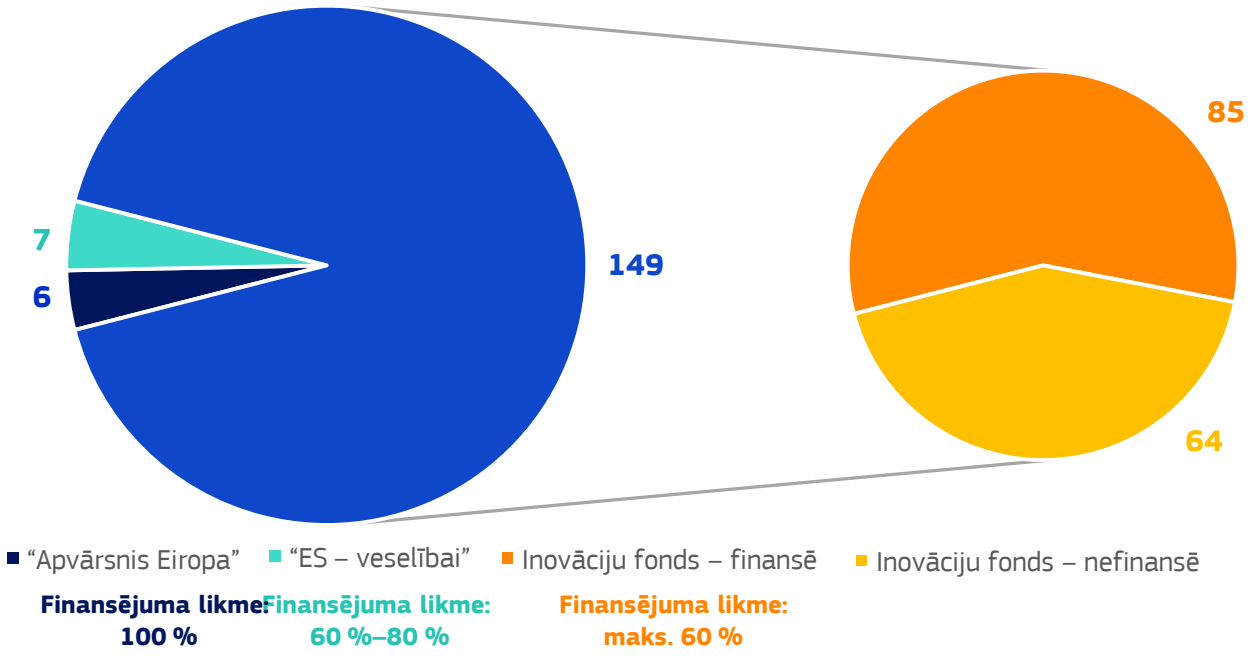
Uzaicinājuma nosaukums	Uzaicinājuma temata nosaukums	Zīmogi
EU4H-2024-PJ-01	Eiropas Vakcīnu izstrādes centrs (*EVH*)	1
	Uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, lai atbalstītu jaunu pretvīrusu līdzekļu izstrādi	1
	Uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, lai atbalstītu inovatīvas ražošanas tehnoloģijas un procesus Savienībā zāļu ražošanai	5
	Kopā	**7**

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

No 162 projektiem, kam piešķirts *STEP* zīmogs, 98 projekti tika priekšatlasīti dotācijai uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, saskaņā ar kuru tie tika novērtēti. Visi projekti, kam piešķirts *STEP* zīmogs saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" un programmu "ES – veselībai", un 85 projekti, kuriem piešķirts zīmogs saskaņā ar Inovāciju fondu, arī tika uzaicināti uz dotācijas nolīguma sagatavošanu. Vairumā gadījumu piešķirtās dotācijas segs daļu no attiecināmajām projektu izmaksām (piemēram, ne vairāk kā 60 % no Inovāciju fonda finansējuma deficīta), tādējādi atstājot iespēju saņemt iespējamu papildu

finansējumu. Atlikušie 64 projekti, kas Inovāciju fonda ietvaros novērtēti pozitīvi, nesaņēma dotācijas budžeta ierobežojumu dēļ, bet tiem tik un tā tika piešķirts *STEP* zīmogs to lielā potenciāla un tehniskā izdevīguma dēļ.

14. ATTĒLS. Projektu, kuriem piešķirts *STEP* zīmogs, skaitliskais sadalījums pēc finansējuma statusa un piešķiršanas programmas.

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

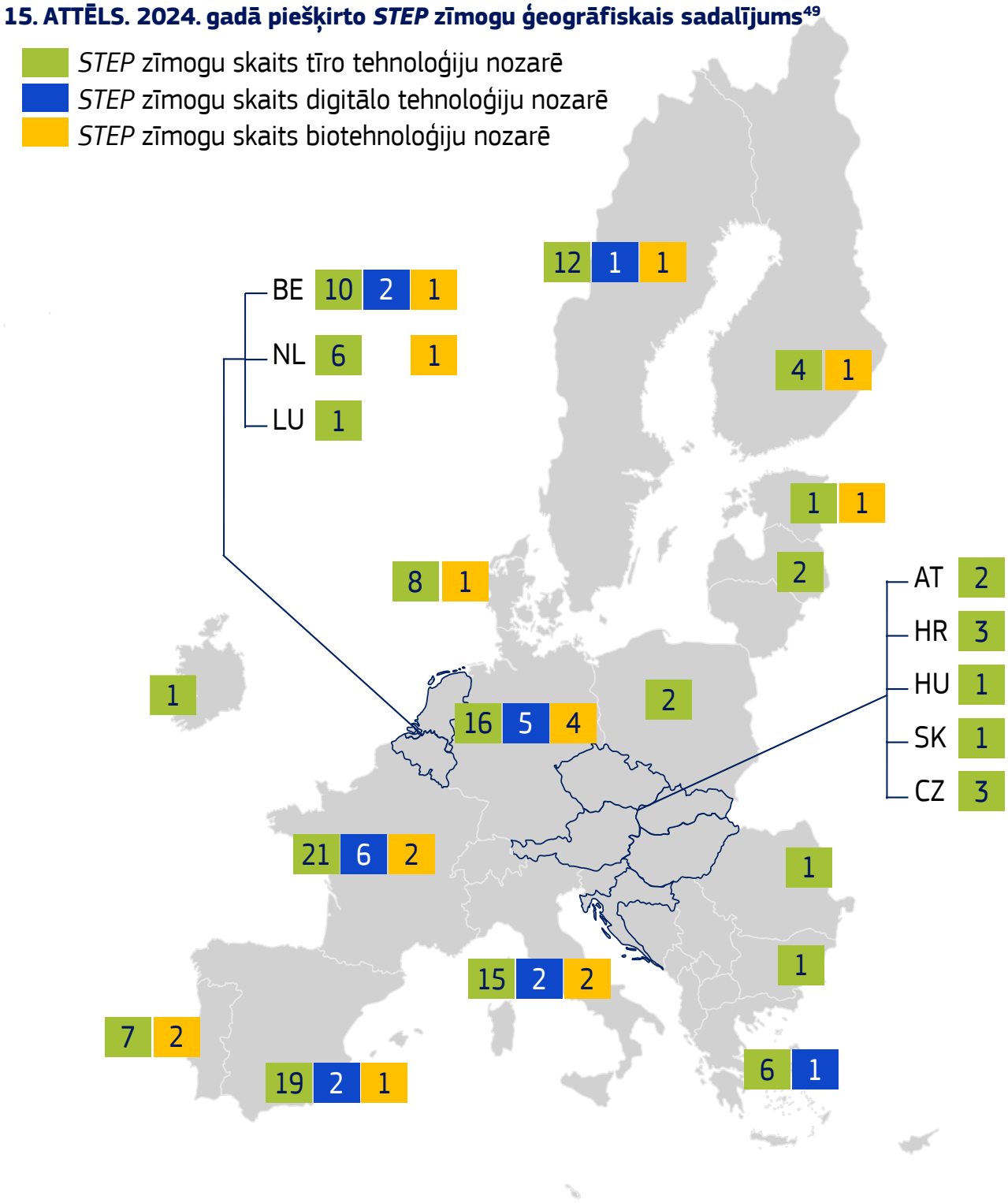
Pamatojoties uz tematu, saskaņā ar kuru projekti tika novērtēti, lielākā daļa projektu, kuriem piešķirts finansējums, ir saskaņoti ar *STEP* mērķi atbalstīt kritiski svarīgu tehnoloģiju izstrādi un/vai ražošanu visā Savienībā vai aizsargāt un stiprināt to attiecīgās vērtības ķēdes.

2024. gadā neviens *STEP* zīmogu saņēmušais projekts konkrēti nenovērsa darbaspēka un prasmju trūkumu *STEP* nozarēs.

Ģeogrāfiskā sadalījuma ziņā lielākā daļa projektu, kuriem piešķirts *STEP* zīmogs, atradās[48] Francijā (29 zīmogi), Vācijā (25 zīmogi), Spānijā (22 zīmogi), Itālijā (19 zīmogi) un Zviedrijā (14 zīmogi).

[48] Uzskata, ka valsts ir saņēmusi *STEP* zīmogu, ja vismaz viens projekts, kam piešķirts zīmogs, daļēji vai pilnībā atrodas tās teritorijā (arī projekti, kurus īsteno vairākās vietās).

15. ATTĒLS. 2024. gadā piešķirto *STEP* zīmogu ģeogrāfiskais sadalījums[49]

Avots: Eiropas Komisijas dienestu ziņojumi.

Reģionālā līmenī ES reģioni, kas saņēma vislielāko *STEP* zīmogu skaitu, bija Katalonija (Spānija) un Lombardija (Itālija) ar pieciem *STEP* zīmogiem tīro tehnoloģiju nozarē, Ildefransa (Francija) ar četriem

[49] *STEP* zīmogus, kas piešķirti vairāku saņēmēju konsorcijiem, uzskaita katrā dalībvalstī, kurā ir iedibināts iesaistītais subjekts.

zīmogiem digitālo tehnoloģiju jomā un diviem biotehnoloģiju jomā, un Augšbavārija (Vācija) ar diviem zīmogiem digitālo tehnoloģiju jomā un diviem biotehnoloģiju jomā.

4. CETURTAIS RĪKS. Piekļuves finansējumam atvieglošana, izmantojot *STEP* portālu

4.1. *STEP* portāls: vienas pieturas aģentūra projektu iesniedzējiem, publiskajām iestādēm un investoriem

Saskaņā ar *STEP* regulas 6. pantu *STEP* portāla (suverenitātes portāla) pirmā versija tika **publiskota 2024. gada 29. aprīlī, proti, mazāk nekā divus mēnešus pēc regulas stāšanās spēkā**. Tajā galvenā uzmanība tika pievērsta piecām *STEP* darbības jomā ietilpstošajām ES programmām, kuras tieši pārvalda Komisija, un tajā bija sniegta šāda informācija:

- pašreizējie un gaidāmie uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus, kas veicina *STEP* mērķu sasniegšanu;
- *STEP* darbības jomā esošo tehnoloģiju saraksts;
- īsa informācija par *STEP* un tās pamatā esošajām programmām;
- informācija par iespēju nosūtīt atsauksmes un jautājumus un abonēt *STEP* informatīvo biļetenu;
- saites uz esošajiem resursiem (piemēram, konsultāciju pakalpojumiem, galvenajām Komisijas iniciatīvām *STEP* mērķu atbalstam utt.).

Reaģējot uz lietotāju atsauksmēm, **2024. gada septembrī tika publicēta *STEP* portāla pārstrādāta versija**. Ar šo atjaunināto versiju ieviesa:

- **lietotājorientētu struktūru**, kas pielāgo saturu tā, lai apmierinātu galveno mērķauditoriju (projektu virzītāji, ES budžeta vadošās iestādes dalībvalstīs un privātie investori) konkrētās vajadzības. Katrai grupai tika izveidotas īpašas iedaļas, kas nodrošina vieglāku piekļuvi attiecīgajai informācijai;
- uzlabotu vizuālo noformējumu un infografikas, tādējādi uzlabojot portāla dizainu un stiprinot tā **vizuālo identitāti**;
- **infopaneli "Saņemt finansējumu"**, kurā parādīti visi ar *STEP* saistītie uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus, izmantojot datus no ES Finansējuma un iepirkumu portāla, un kurš novirza projektu virzītājus uz minēto portālu, lai tie varētu faktiski pieteikties konkrētiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus;
- ***STEP* VKP interaktīvu karti**;
- ***STEP* zīmogu infopaneli**, kas sniedz detalizētu ieskatu projektos, kuriem piešķirts *STEP* zīmogs visā ES;
- karti, kurā parādītas dalībvalstis/reģioni, kas ir izmantojuši **ar *STEP* saistītās finansējuma iespējas saskaņā ar savām kohēzijas politikas programmām**.

Pēc astoņus mēnešus ilgas darbības tiešsaistē *STEP* portāls tagad ir iesaistoša un pieejama platforma visām ieinteresētajām personām. *STEP* portāls tika izveidots kā **visaptveroša vienas pieturas aģentūra**, kas paredzēta, lai iepazīstinātu ar visām finansējuma iespējām ar *STEP* saistītajām stratēģiskajām nozarēm iezīmētā ES finansējuma saņemšanai, nedublējot esošās sistēmas, jo tas daļēji balstās uz Finansējuma un iepirkumu portālu.

4.2. *STEP* kā izmēģinājuma vienotais piekļuves punkts ES finansējumam

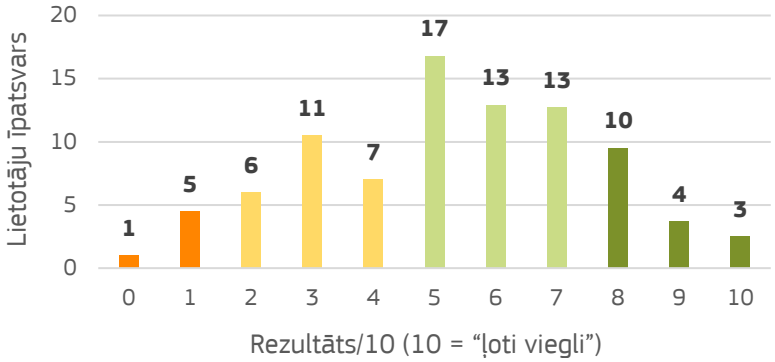
Viens no *STEP* portāla mērķiem, kā noteikts *STEP* regulā, bija novērtēt iespēju sniegt informāciju par Savienības programmām vienotā Savienības portālā, tuvināt visas Savienības finansējuma iespējas potenciālajiem saņēmējiem un uzlabot to pārredzamību Savienības iedzīvotājiem.

Izmantojot lietotājorientētu pieeju, *STEP* darba grupa no 2024. gada septembra vidus līdz oktobra beigām veica **ES mēroga apsekojumu par piekļuvi ES finansējumam**, kurā tika apkopotas gandrīz 500 atbildes no visām 27 dalībvalstīm. Paralēli notika **30 divpusējas intervijas** ar potenciālo saņēmēju izlasi, nozaru apvienībām, valstu kontaktpunktiem (*STEP* un citu ES programmu, piemēram, "Apvārsnis Eiropa", kontaktpunktiem) un konsultāciju uzņēmumiem.

Galvenie secinājumi

- Pieteikumu iesniedzēji saskaras ar grūtībām atrast informāciju par ES finansējumu.

16. ATTĒLS. Vai informāciju par ES finansējumu ir viegli atrast

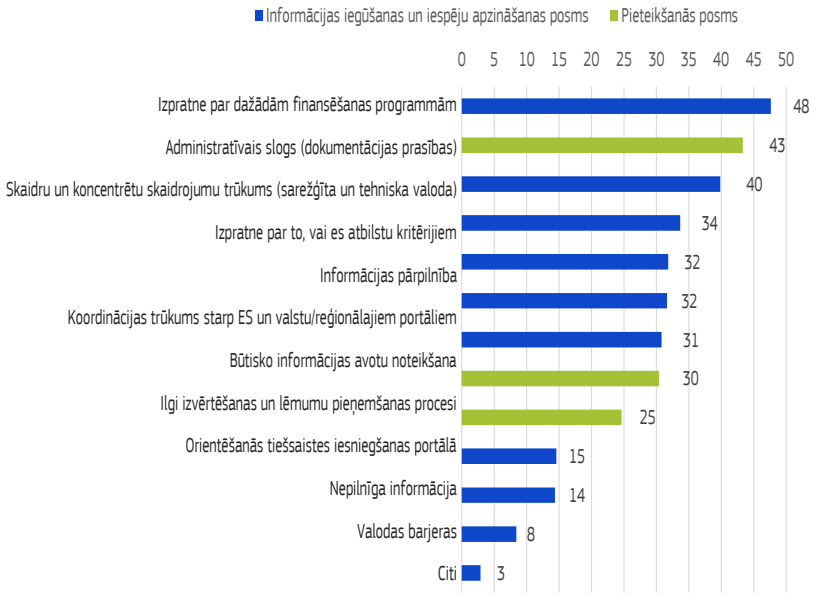
Vidējais rezultāts:

4,95/10 personām, kuras tikai **meklēja** informāciju (n=39)

5,6/10 personām, kuras meklēja un kurām ir **pieredze pieteikumu iesniegšanā** (n=197)

Avots: ES mēroga apsekojums par piekļuvi ES finansējumam, kas veikts no 2024. gada septembra vidus līdz oktobra beigām.

17. ATTĒLS. Problēmas, meklējot informāciju par finansējumu (% no lietotājiem)

Avots: ES mēroga apsekojums par piekļuvi ES finansējumam, kas veikts no 2024. gada septembra vidus līdz oktobra beigām.

- Gan jauni, gan pieredzējuši lietotāji to, cik viegli ir atrast informāciju par ES finansējumu, novērtē ar tikai 5 punktiem no 10, norādot, ka **kopumā meklēšana ir sarežģīta** neatkarīgi no lietotāja pieredzes līmeņa.
- Lielākā daļa norādīja, ka grūtības ir saistītas ar informācijas iegūšanas un iespēju apzināšanas posmiem, apstiprinot, ka ir **pārāk grūti saprast ES finansējuma iespēju pašreizējo klāstu un tajā orientēties** ("man ļoti bieži ir jāmeklē jauna informācija [nav noderīgu atgādinājumu]", "man rodas neskaidrības par vispārējiem termiņiem [atvēršana, slēgšana, termiņš]", "ir grūti saprast attiecināmās finansējuma summas [kas ir attiecināmās izmaksas]").
- Tāpēc **lietotājiem ir lielā mērā jāpaļaujas uz ārējo atbalstu**: viņi īpaši meklē bezmaksas resursus, piemēram, pasākumus un tīmekļseminārus, taču 33 % lietotāju norādījumu iegūšanā nākas paļauties uz apmaksātiem profesionāliem ekspertiem vai konsultantiem. Tādējādi ES finansējuma iespēju apzināšana ieinteresētajām personām rada izmaksas pat pirms pieteikšanās procesa sākuma.
- Ieinteresētās personas meklē skaidru un vienkāršu **ES finansējuma portālu**.
- **Oficiālie kanāli** joprojām ir galvenais informācijas avots. Tāpēc ieinteresēto personu vidū ir lielas cerības attiecībā uz skaidru, viegli pārlūkojamu un saprotamu portālu, kurā apkopotas visas finansējuma iespējas, kas izriet no ES budžeta.
- **Neoficiāli avoti**, piemēram, pasākumi un profesionālie tīkli, tiek lielā mērā izmantoti, lai iegūtu papildu informāciju un uzzinātu jaunumus.

Vienas pieturas aģentūra: lietotāji liek cerības uz nākotni

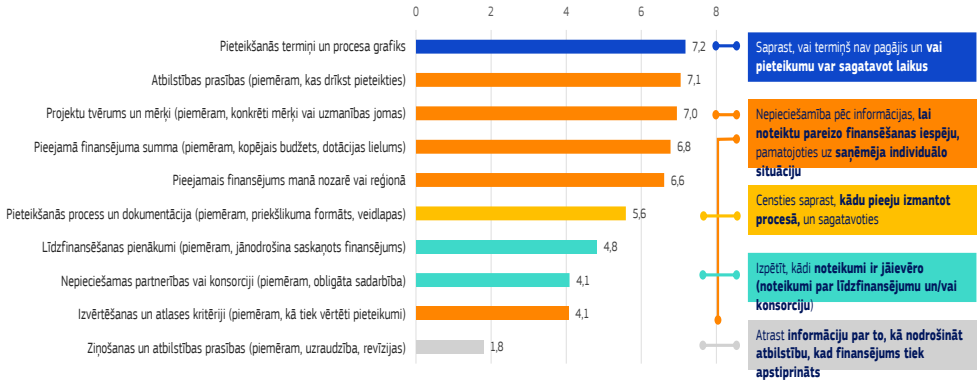
2024. gadā *STEP* darba grupa centās nodrošināt *STEP* portālu, kas atvieglotu projektu iesniedzēju dzīvi un tādējādi ļautu lielākam skaitam pētnieku/uzņēmumu piekļūt ES finansējumam – tādējādi tiktu sasniegts *STEP* regulas 6. pantā noteiktais vienkāršošanas un pārredzamības mērķis. Apsekojums apliecināja pozitīvu pieredzi *STEP* portāla izmantošanā: trešdaļa respondentu jau bija informēti par *STEP*

(kas liecina par iedarbīgiem informēšanas pasākumiem, ņemot vērā īso termiņu), un gandrīz 90 % respondentu spēja atrast vajadzīgo informāciju.

Trīs ceturtdaļas respondentu saskatīja vērtību **vienas pieturas aģentūrā, kurā apvienotas ES un valstu finansējuma iespējas**.

Lietotāji uzsvēra, **kāda veida informācija ir būtiska**: uzaicinājuma termiņš un grafiks, atbilstības prasības un tvērums, finansējuma veids un summa ir trīs visvairāk minētie aspekti.

18. ATTĒLS. Kāda ir vissvarīgākā informācija, kas jāatrod

Avots: ES mēroga apsekojums par piekļuvi ES finansējumam, kas veikts no 2024. gada septembra vidus līdz oktobra beigām.

Simulatora izveide ar mērķi sniegt MVU norādījumus par Savienības finansējuma iespējām

Lai izpildītu *STEP* regulas 8. pantā noteikto prasību par iespējas izveidot simulatoru novērtēšanu, *STEP* darba grupa jau 2024. gadā sāka darbu pie **iespējama *STEP* sarunbota projekta, kurā izmantots mākslīgais intelekts (MI)**. Šādam rīkam būtu jāpalīdz projektu iesniedzējiem labāk apzināt finansējuma iespējas, uz kurām tie var pretendēt, pamatojoties uz pieprasījumu (t. i., ņemot vērā lietotāju sniegto informāciju vai projekta ideju). Šāda jauna pieeja radikāli mainītu pašreizējo ES finansējuma sistēmu, kura pašlaik ir **balstīta uz piedāvājumu** un saskaņā ar kuru pieteikumu iesniedzējiem ir jāmeklē informācija plašā programmu klāstā, lai apzinātu attiecīgās finansēšanas iespējas.

Pamatojoties uz apsekojumā paustajām lietotāju vajadzībām, *STEP* darba grupa guva skaidrāku priekšstatu par to, kā mākslīgais intelekts varētu palīdzēt apzināt ES finansējuma iespējas:

- lietotāji gaida, ka MI sniegs **skaidru informāciju un atbalstu**, kas ļaus apzināt ES finansējuma iespējas;
- lielākā daļa lietotāju **novērtē MI kā palīdzību**, novērtējot atbilstību visatbilstošākajām finansēšanas iespējām;
- lietotāji **nav izrādījuši interesi par MI izmantošanu partneru piemeklēšanai** (partneru meklēšana vairāku saņēmēju projektiem);
- **informācijas uzticamība** un **pareizība** ir visvērtīgākie elementi, ko lietotāji gaida no MI palīdzības;
- Austrumeiropas dalībvalstu lietotāji uzskata, ka **daudzvalodu atbalsts** "varētu būt noderīgs", taču salīdzinājumā ar iepriekš minēto tas nav obligāts.

5. Devums ilgtermiņa konkurētspējas mērķu sasniegšanā

Novirzot investīcijas digitālo un dziļo tehnoloģiju inovācijai, tīrām un resursefektīvām tehnoloģijām un biotehnoloģijām, ***STEP* stiprina Eiropas konkurētspēju, uzlabojot rūpniecības noturību un inovācijas spējas**. Atšķirībā no atsevišķa fonda *STEP* darbojas, integrējot un koordinējot esošos ES finanšu instrumentus, apvienojot Komisijas tieši pārvaldīto finansējumu un dalībvalstu pārvaldīto finansējumu un tādējādi nodrošinot, ka publiskās investīcijas tiek rezultatīvāk novirzītas kritiski svarīgām rūpniecības un tehnoloģiju prioritātēm.

STEP ir cieši saskaņota ar **Konkurētspējas kompasu**[50], kas ir ES ilgtermiņa satvars ekonomikas noturībai un spēcīgai rūpniecībai. Viena no galvenajām prioritātēm **2025. gada ziņojumā par vienoto tirgu un konkurētspēju**[51] ir palielināt stratēģiskās investīcijas pētniecībā un inovācijā un uzlabot finansējuma pieejamību strauji augošiem uzņēmumiem – mērķi, ko *STEP* tieši atbalsta, izmantojot *STEP* zīmogu, *STEP* portālu un vairāk nekā 10 miljardu EUR finansējuma saskaņošanu 2024. gadā.

Integrējot tiešās un dalītās pārvaldības finansējumu, ***STEP* savieno finansējuma avotus**, nodrošinot stratēģiskāku un uz ietekmi orientētu pieeju ES investīcijām nozarēs ar lielu ietekmi. *STEP* nodrošina, ka ES finansēšanas mehānismi labāk atbalsta tehnoloģiju izvēršanu un ilgtermiņa rūpniecības konkurētspēju.

Pirmajā darbības gadā *STEP* **veicināja labāku piekļuvi finansējumam, atbalstīja progresīvas tehnoloģijas un nodrošināja ES resursu stratēģiskāku piešķiršanu**. Skatoties nākotnē, turpmākai koordinācijai un mērķtiecīgām investīcijām būs izšķiroša nozīme Eiropas inovācijas izvēršanā, piegādes ķēžu nodrošināšanā un globālās konkurētspējas saglabāšanā.

6. Nobeigums

2024. gadā, t. i., *STEP* pirmajā darbības gadā, ***STEP* ir pierādījusi savu vērtību kā stratēģisko investīciju katalizators**, novirzot vairāk nekā 10 miljardus EUR kritiski svarīgām tehnoloģijām. Saskaņojot 11 ES programmu un dalībvalstu virzību uz vieniem un tiem pašiem mērķiem, *STEP* ir uzlabojusi sinerģiju starp finansējuma avotiem, uzlabojusi piekļuvi finansējumam kvalitatīviem projektiem un nostiprinājusi Eiropas ilgtermiņa konkurētspēju un tehnoloģisko suverenitāti.

STEP īstenošanai bija vajadzīgi **plaši koordinācijas centieni**, ņemot vērā pamatā esošo programmu neviendabīgumu un problēmas, kas saistītas ar **sinerģijas veidošanu** starp tām – tas ir sīkāk aplūkots *STEP* starpposma izvērtējuma ziņojumā.

2025. gadā *STEP* galvenā uzmanība tiks pievērsta tās ietekmes padziļināšanai ar šādām darbībām:

[50]Komisijas paziņojums COM(2025) 30 "ES Konkurētspējas kompass", pieejams vietnē https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness_lv.

[51] Komisijas paziņojums COM(2025) 26 "2025. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju", pieejams vietnē https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2025-annual-single-market-and-competitiveness-report_en

- **paplašināt *STEP* darbības jomu, attiecinot to arī uz aizsardzības tehnoloģijām** kā ceturto tehnoloģiju nozari, kas ir daļa no aizsardzības mini-omnibus paketes, kuru Komisija ierosināja 2025. gada aprīlī[52];
- **palielināt finansēšanas iespējas**, paplašinot ar *STEP* saskaņotus uzaicinājumus pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa", Inovāciju fonda un Eiropas Aizsardzības fonda ietvaros un tādējādi nodrošinot stabilu investīciju plūsmu stratēģiskās nozarēs;
- **mudināt dalībvalstis vairāk iesaistīties** kohēzijas politikā un Atveseļošanas un noturības mehānismā (ANM), lai mobilizētu papildu resursus *STEP* projektiem;
- **palielināt *STEP* zīmoga lomu alternatīvu un papildinošu finansējuma avotu piesaistīšanā**, nodrošinot, ka gan finansēti, gan nefinansēti projekti var piesaistīt investīcijas;
- **stiprināt *STEP* portālu, integrējot uz MI balstītus rīkus**, lai padarītu ES finansējumu pieejamāku uzņēmumiem, pētniekiem un projektu virzītājiem.

Papildus tam ***STEP* turpinās attīstīties kā ES industriālās politikas instruments**. Saglabājot ciešu koordināciju starp ES programmām, dalībvalstīm un privātajiem investoriem, *STEP* arī turpmāk būs viens no Eiropas konkurētspējas ilgtermiņa virzītājspēkiem.

[52] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulas (ES) 2021/694, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697, (ES) 2021/1153, (ES) 2023/1525 un (ES) 2024/795 nolūkā ES budžetā stimulēt ar aizsardzību saistītas investīcijas, kas ļautu īstenot apbruņošanās plānu *ReArm Europe* (2025. gada 22. aprīlis), pieejams vietnē https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0188&qid=1745326390551.